

PREPIH

4. april 1991
cena 16 din

OD JAVNOSTI ODVIŠEN ČASOPIS

AGONIJA

BOLNO ZDRAVSTVO

PREPIH

ČAKANJA

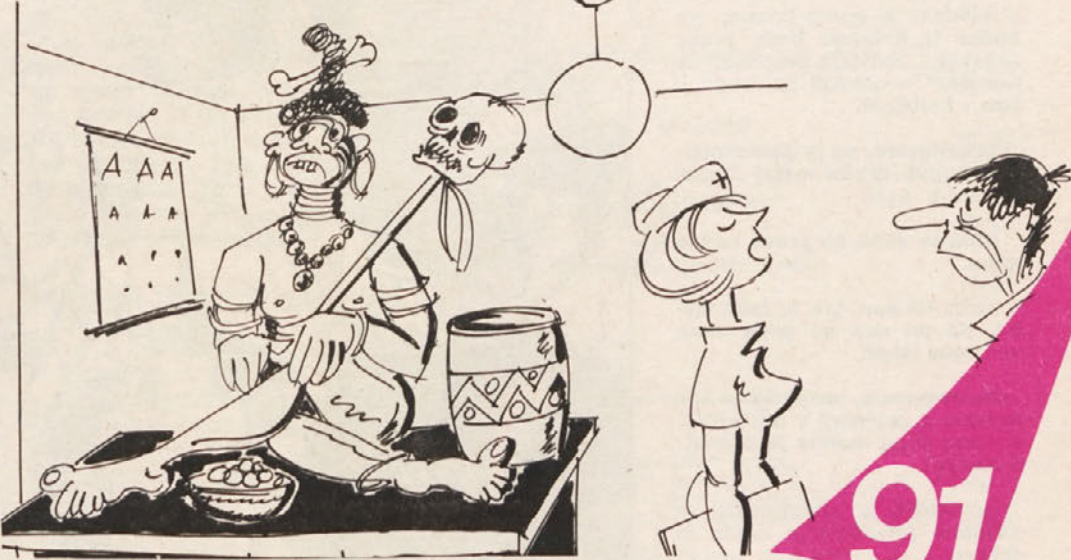
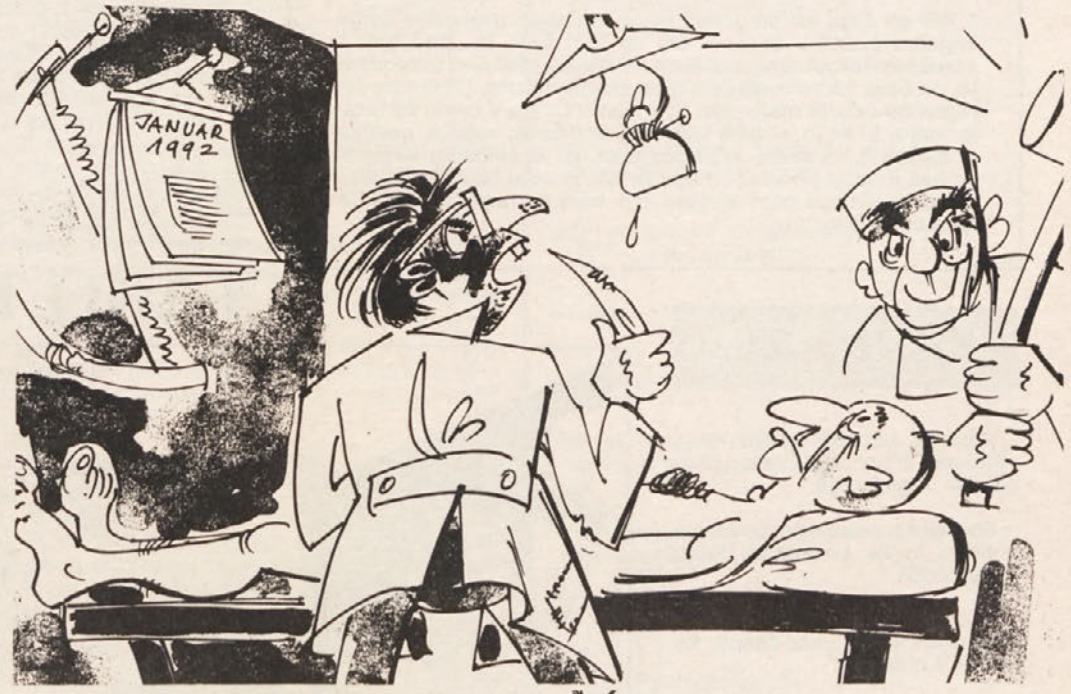
Skoraj da ni številke Prepiha, v kateri ne bi poročali o številu delavcev na čakanju v vsaj enem od ko-roških podjetij. Ob neizdelanih so-cialnih programih je ta »sanacijski prijem« prvi v vrsti, ki neposredno prizadene ljudi. Je tudi prvi pokazatelj približne ocene viška delovne sile v posameznih podjetjih ali barometer zasedenosti proizvodnih zmogljivosti na osnovi njihovih sedanjih programov.

Vse več je delavcev na čakanju. Ljudje različno prenašajo ta prisilni dopust, ki pa jim vsaj zaenkrat še zagotavlja minimalne prejemke, s katerimi jih njihova podjetja spominjajo, da kljub vsemu še niso člani armade brezposelnih. Do kdaj?

Medtem, ko nekateri znajo izkoristiti nastali položaj, pa je za večino ljudi čakanje na delo prava mora. Večina si (na srečo) vendarle ne želi plačila za neopravljeno delo. Čakanje je zato svojevrsten zločin nad človekovo osebnostjo – za marsikoga ponižanje v najbolj grobi obliki.

Skoraj ne moremo verjeti, da pri nas ni organa, ki bi znal usmerjati to čakajočo delovno energijo in ji ponuditi koristno zaposlitev. Še manj, ker se dela ponujajo kar sama: spomladansko čiščenje naselij, rek, potokov in gozdov, kmečkih posestev (zakaj pa ne), do reševanja enega naših najbolj akutnih problemov – urejanja gozdnokamionskih cest!

Velikih javnih del nismo sposobni organizirati, marsikaj pa bi lahko; pa čeprav le zato, da nekaterim ljudem vrnemo potrebni občutek koristnosti. Kdo bo sprejel izziv?

SKUPŠČINE:

O PRORAČUNIH

91

7

V EVROPO

Bili so časi, ko so preko Pece in drugih prehodov ljudje ilegalno bežali v Evropo. Bili so tudi časi, ko smo tudi z obmejnimi propustnicami in pasoji težko prehajali preko meje, pa časi, ko so meje bile razmeroma odprte. (Mimogrede: resnično odprte meje niso bile nikoli. Le kje v svetu še imajo mejo, ki bi jo stražili trije uniformiranci: vojska, policija in carina?). In sedaj prihajajo časi, ko si želimo v Evropo, ko nas Evropa pričakuje razprtih rok, vendar bomo odšli in to razpito Evropo bosí, strgani in s culo na rami, v kateri bo lepa dediščina.

DVIGANJE ROK – KAR TAKO

Dragi bralci Prepiha! Izbrali ste si odbornike, ki si jih mogoče niti ne zaslužite. Vaši vrli odborniki, ki v skupščinskih klopek zganjajo oblast, velikokrat kupijo kar meglo v žaklju. Dvignete roko za slabo pripravljeno gradivo; papir in številke prenesejo vse, davkoplačevalce pa – lepo po žepu.

Tako je **dravogradska skupščina** sprejela sklep o višji vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. Za letos je to točko določila v višini 0,0091 dinarjev, kar pa lahko občinska vlada revalorizira štirikrat na leto.

In sedaj si oglejmo obrazložitev: ta je sestavljena samo iz nekaj števil: na eni strani so številke, ki so jih na ta račun zbrali lani (skupno je bilo zbranega 680.507,30 dinarjev), na drugi strani pa, kaj bo prineslo letošnje povišanje (4.421,85 dinarjev). Nikjer ni črke o tem, za kakšne namene so ta denar uporabljali v lanskem letu, ali so urejali »samo

jamo«, ali so komunalno uredili kakšno sosesko, ali so izdelali kakšen program revitalizacije mestnega jedra in podobno. Vsaj odborniki v skupščini bi to morali vedeti!

Povsem druga podoba je v **občini Slovenj Gradec**. Občinska vlada za navidez tako drobno zadevo, kot je višanje nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, pripravi obsežno gradivo s primerjavami, predvsem pa z natančnimi podatki, kam je plaširal sklad stavbnih zemljišč ta denar. Zanimivo je tudi, da so se v Slovenj Gradcu odločili za vrednost točke 0,0031 din in da bo ta točka veljala do 31.12.1991.

Torej: Čeprav poročila o delu skladov stavbnih zemljišč šele sledijo, morajo odborniki vendarle vsaj okvirno vedeti, kaj se iz tega denarja naredi. Morda je tega denarja celo preveč, kar pa ne bi verjeli.

(ok)

Ostre misli

Gibanje za Jugoslavijo nima političnih ciljev: želi samo pohoditi pol Jugoslavije.

Spravite pametnega človeka v politiko in že bo pričel delati neumnosti!

Popolnoma se strinjam s stališči naše vlade – iz časov, ko je bila v opoziciji.

Razdelili si bomo breme: odpadke iz Krškega bodo preko celjskega območja prepeljali na Koroško – odločili pa bodo o tem v Ljubljani.

Spoznavam, da je demokracija v bogati družbi nekaj drugega, kot v revni.

Dnevne vesti so prava nočna mōra.

Kaže, da nam gre že tako slabo, da pri nas še gripa nima več česa iskati.

Ne razumem, zakaj še vedno ravnajo z novinarji v rokavicah, ko smo si pa menda že nabavili orožje?

Gospodje, s privatizacijo ni mišljena privatizacija občin in države!

V majhno glavo gredo velike neumnosti.

NIKO

TAKO TUDI GRE – II.

»Kolega, narkozo prosim!«

POZDRAVLJENA KOROŠKA, kjerkoli si že!

Tako, kot nekateri menijo, da je radovednost nelepa čednost, je tudi res, da je za nas, ki se kar naprej podimo za čim novim, poklicna iznakaženost. Namreč – ni res, da je novica, kadar pes ugrizne poštarja, to postane šele, ko se loti psa običajno ogrizena žrtev.

Tako nekako je tudi minil pretekli teden, ko smo se podili z enega na drugo zasedanje skupščin in je bila edina novica v gornjem smislu tista iz Slovenj Gradca, ko smo poročali, da skupščina nalaga Izvršnemu svetu, da še enkrat pripravi predlog proračuna. Drugod so jih poslanci potrdili.

KONČNO PARLAMENT

Površen opazovalec ali poznavalec dogajanj na Koroškem bi dejal, da so odnesli kratko samo izvršniki v Slovenj Gradcu, in da je drugim uspelo sestaviti poslanecem všečen predlog. Če pa si sedel na teh skupščinah in ugotavljal, da gre vse bolj za to, da se poslanci pač ne dajo več prepeljati žejne čez vodo, je pravzaprav samo v Slovenj Gradcu mogoče pričakovati, da bo proračun potem, ko ga bodo sprejeli, trden in, kar je še posebej pomembno, moč ga bo kontrolirati.

Saj ne, da bi hotel drugim naprtiti skri-vaške namene, res pa je, da so v slovenj-gradski vladi v predlogu zapisali zadnji kozolec, ki bi ga restavrirali s proračunskim denarjem, na Ravnah pa se je vlada popolnoma zgubila pri zagovoru predloga tako, ko so poslanci odkrili, da je nekaj sto tisoč dinarjev dvakrat prikazanih in to celo v delu sredstev za upravne organe. Pet odstotkov denarja, ki je bil neposredno namenjen za njihovo delo, je potem pod vti- som te nerodnosti šlo za socialne programe in ni se bati, da bi ob sprejemu zaključnega računa proračuna poslanci na to pozabili. **Končno so skupščine parlament, poslanci pa za to, da kontrolirajo oblast.**

RDEČA NIT – STRAH PRED REVŠČINO

Medtem, ko število nezaposlenih nezadržno raste, hkrati tudi nezadržno raste strah med ljudmi, da bi se kakorkoli že znašli na borzi dela, na strani ponudbe delovne sile. Menim, da upravičeno, saj tako malo možnosti, kot je je sedaj za ponovno ali drugo zaposlitev, že dolgo ni bilo, prav gotovo pa ne od osvoboditve sem.

Če se samo spomnim, za kako banalne razloge so se v železarni odločali za štrajk, in kako so zdaj »pridni«, ko gre zares, zmrazi tudi mene. Je to

dober ali slab znak? Vsekakor kaže na našo negotovost v izrednih razmerah, saj izredne razmere so, pa naj kdo še tako trdi, da je to vendar nekaj običajnega. Kakor za koga! Če si na čakanjju v železarni, je to prav gotovo nekaj drugega, kot pa, če se valjaš v »blagostanju« kateregakoli že proračuna. Na drugi strani je namreč nekaj, česar pravzaprav niti ne poznamo dobro – REVŠČINA.

LEVI IN DESNI

Ni čudno, če se nenadoma zato znajdemo pred nemogočimi parlamentarnimi situacijami, ko tisti, ki bi po nedavni logiki morali biti desni, ravnajo levo, leve vlade pa se izkažejo za izrazito desne. Očitno ne gre več toliko za človeško naravnost, kot za zgodovinski spomin na drugačne čase. Ali me občutek vara, ko mi daje vedeti, da si jih nihče prav ne želi? Ali pa morda gremo v revščino po sili razmer, na katere nimamo nobenega vpliva?

OPTIMIZEM IN BARVE

Neka gospa, do nedavnega še čestita tovarišica, mi je na štiri oči povedala, da bi bil Prepih kar dober časopis, če ne bi imela vedno po branju občutka brezizhodnosti. Vredna temeljitega razmisleka je njena misel, četudi včasih rečem, da je pomembno tudi, kdo kaj reče in ne samo, kaj kdo reče. Vprašanje, ki se porodi kar samo, torej je: ALI SMO ODSEV ČASA, V KATEREM ŽIVIMO?

Je čas res tako krut in ne daje možnosti, vsaj za upanje? Se bo res treba za večjo trznost odločiti za premaz čez barve, ki jih slika sedanost? Bojim se, da bi nam bralci zamerili, hočemo pa biti do njih pošteni. Bo dovolj, če si želimo, da bi jim prava slika časa, v katerem živimo, pomagala pri ravnanju za prihodnosti...?

POŠTAR VSEENO UGRIZNE PSA

Ni novica, če bi se slučajno zgodilo, da bi minila velikonočna nedelja spokojno, kot si želimo. Novica je, da so se na Plitvicah v norostih šli prvenstvo politiki, da je tekla kri. Ne kri politikov, kri ljudi, ki so bili v politiko potisnjeni, ljudi, ki so jim tako ali drugače premazali prave barve in jih oslepe- li. Semaforji so svetili zeleno, ko je bila rde- ča...

Nočemo biti tisti, ki bomo barvali barve, kajti dejanja so drugačna, če ljudje vemo, katera barva sveti, zato

– pozdravljeni Korošci, kjerkoli že ste!

VSEBINA

– Glose, karikature	str. 2
– Naša kronika	str. 3
– Udarna tema: Bolno zdravstvo	str. 4–5
– Seja SO Ravne: Nihče žejen čez vodo Seja IS: O gospodarskih razmerah	str. 6
– After Eight Matere so praznovale	str. 7
– SO Sl. Gradec: O proračunu še aprila Radiomaterji pregledali delo	str. 8
– Prenova mestnega jedra Slovenj Gradca Monografija Mislinjske doline	str. 9
– Proračun občine Dravograd Iz seje SO Radlje ob Dravi	str. 10
– Tovarna Muta in Armature Muta od 1. 4. v reorganizaciji	str. 11
– Fotoreportaža: Les, naše bogastvo	str. 12–13
– Mnenja – kolumni	str. 14
– Kultura: Razstava Ossipa Zadkina Kritika: Ill. koroški likovni bienale	str. 15
– Naši poslanci: Jože Studenčnik Stranke: Liberalni demokrati	str. 16
– O imenu Prevalj	str. 17
– Podatki o brezposelnosti	str. 18
– Vaš Prepih: Pisma bralcev, mnenja	str. 20–21
– Objave, mali oglasi	str. 22
– Koroški šport Podvig Mitje Kunca	str. 23
– Prepihane koroške čveke	str. 24

PREPIH

Od javnosti odvisen časopis. Izdaja ČZP Informacijski biro Ravne na Koroškem. Glavni in odgovorni urednik Vojko Močnik. Naslov uredništva: Ravne na Koroškem, Čečovje 5, tel. št. (0602) 22-999.

Tiska Grafika Prevalje v nakladi 8000 izvodov. Na osnovi mnenja Republiškega sekretariata za informiranje št. 23/91 je časopis oproščen plačevanja temeljnega davka od prometa proizvodov.

Nenaročenih tekstov in fotografij ne vračamo. Ponatis in uporaba tekstov v drugih medijih ni dovoljena.

BOLNO ZDRAVSTVO

Takoimenovane družbene dejavnosti so ves čas obstojale »druge« Jugoslavije bile nekje na obrobju, kadar je bilo treba prispevati, plačevati in jih vzdrževati, obenem pa v prvih vrstah, kadar je bilo treba zahtevati kvalitetne in seveda poceni storitve, izsiljevati privilegije, zahtevati nenehno izpopolnjevanje in »vključevanje v evropske tokove.« Še posebej je to veljalo za zdravstvo in še »posebno posebej« za tki. socialistično republiko Slovenijo, ki je v prvih letih paleolitskega komunizma dovolila, da je za zdravstvo bil določen izjemno rjajhen del nacionalnega dohodka, medtem ko so »zaostali« samoumevno posrkali in tudi skrajno neracionalno uporabili dober del težko pridobljenih sredstev.

Zaradi tega naših politikov in gospodarstvenikov ni bolela glava. Zanje in za njihove svojce so vedno bile zagotovljene postelje in vrhunska oskrba v posebnih sanatorijih. Kako bo poskrbljeno za toliko hvajeno in favorizirano »delovno ljudstvo«, pa je bilo prepuščeno etični zavesti, dobri volji in požrtvovalnosti slabo plačanih zdravstvenih delavcev.

Prekratka odeja

V šestdesetih in sedemdesetih letih, v obdobju navideznega socialističnega razcveta, (ki je temeljil na kapitalističnih kreditih), je bilo tudi financiranje zdravstva razmeroma urejeno, kar se je postopno obrestovalo: v dvajsetih letih se je smrtnost v vseh starostnih skupinah znižala, razen pri moških med 50–64 letom in ženskami med 30–35. letom. Že tako nizka umrljivost dojenčkov nam je v zadnjih desetih letih padla še za 50 % in smo (vsaj tu) že takrat stopili v Evropo. Smrtnost mladih žena se je po legalizaciji splava močno znižala, od leta 1983 pa zaradi tega ni več umrla nobena.

Zobna gniloba pri otrocih je v nekaterih delih Slovenije skoraj izginila (pri nas v Dravogradu!), zmanjšala se je obolevnost čutil, prebavil in dihal. Tuberkuloza, ta neusmiljena morilka mladih, je skoraj izginila,

razmišljali smo celo o postopnem zapiranju protituberkuloznih dispanzerjev.

Vendar sredstva za zdravstvo tudi takrat niso bila razkošno odmerjena, odeja je bila ves čas prekratka in smo se, da nas ne bi zazeblo v noge, zvijali pod njo na vse mogoče načine. Dober del zdravstvenega standarda naših pacientov smo lahko vzdrževali

le na račun sramotno nizkih dohodkov zdravstvenih delavcev, saj je zdravnik začetnik slabše plačan kot bančna uslužbenka, zdravnik pred upokojitvijo pa znatno – enainpolkrat – manj, kot nikomur potreben oficir JLA!

Pri vsem skupaj pa je bilo zdravstvo v svinčenih (pa tudi manj svinčenih) časih vztrajno označevano kot »poraba«, zdravstvenemu delavcu pa se ves čas dopoveduje, da je mladone parazit, ki ga neskončno potprežljiva in dobrotna družba redi in vzdržuje.

Demokratske spremembe so

Zakonske spremembe so že (usodno?) vplivale tudi na organizacijo in položaj zdravstva v koroški regiji. Za komentar smo poposili tri kompetentne strokovnjake in njihova mnenja objavljamo v celoti:

Naštejmo le nekaj »cvetk«:

1. V prvem osnutku republiškega proračuna je bilo za zdravstvo namenjenih 11,8 milijard dinarjev. Nov osnutek je predvideval le še 10,6 mrd., kar naj bi zadostovalo le za klavno preživetje. Mimogrede: samo ostanek dolga za JLA iz preteklega leta (ki ga bomo vestno poravnali) znaša bore 4 milijarde din.

3. Ukinejo se vse investicije, nabava novih aparatov in naprav se ustavi, s tem pa tudi raziskave in nove metode zdravljenja. Dovoljen naj bi bil uvoz le najbolj nujnih zdravil, potrošnega materiala in rez. delov ter farmacevtskih surovin. Ob že zelo revni preskrbi doslej si lahko učinek teh ukrepov živo predstavljamo.

3. Kjer bolnišnične zmogljivosti niso popolnoma zasedene, naj bi se zmanjšale, nekatere bolnišnice pa naj bi začeli kar zapirati. Med njimi naj bi bile bolnišnice Brežice, Topolšica, Sežana, sanatorij Emona v bolnišnici dr. Petra Držaja, obe porodnišnici na Gorenjskem, poro-

črtovano je še dodatno petnajstodstotno zmanjšanje zaposlenih v zdravstvu, predvsem v administraciji.

4. Osebnih dohodkov zdravstvenih delavcev naj bi se znižali še za 20 %. Že sedaj je primerjalna osnova OD zdravnika nižja kot npr. oficirja, policista ali bančnega uslužbenca. Ta družba že ves čas po tihem računa na neskončno potprežljivost in dobroto zdravstvenih delavcev, na to, da so priklenjeni na etična načela in da morajo delati pa, če so še tako nizko plačani.

Bojim se, da gre za zmoto: štrajkov (kot na »brezdušnem Zahodu«) seveda ne bomo uprizarjali, vsaj tisti ne, ki smo še »socialistično« vzgojeni. Utegne pa se znižati delovni zagon, podaljšajo se lahko čakalne dobe, prijaznost in ustrežljivost osebja morda ne bo več takšna kot doslej, čakalnice se utegnejo bolj počasi prazniti. Skratka, težko je pričakovati, da bi ob stalnih omejitvah, očitkih, da smo družbi v breme, zniževanju osebnih dohodkov in kar je še takšnih »ljubeznivosti«, da bi ob vsem tem motiviranost

v preteklem letu vzbudile nekaj upanja, ki pa je žal kmalu ugasnilo. Podedovano gospodarsko mizerijo so še poglobili zgrešeni ukrepi zvezne in republiške vlade, vzporedno s tem pa se je pospešeno rušil tudi družbeni standard. Družba, ki se bori za golo preživetje, odmetava pač to, kar se ji (zmotno seveda) zdi najmanj pomembno: kulturo, šolstvo in zdravstvo.

Še krajša odeja?

V skladu s tem je tudi republiški proračun, ki je bil predložen v začetku tega meseca. Že dovolj oskubljeno zdravstvo sili v še bolj drastične omejitvene in varčevalne ukrepe in ga s tem poriva čez rob še znosnega, razumnega in sprejemljivega.

AGONIJA, KI

dnišnica v Postojni. Proučili naj bi položaj bolnišnice Trbovlje ter zmanjšali število otroških postelj v Ljubljani.

Da smo se že doslej poskušali racionalno obnašati, pričajo naslednji podatki:

V zadnjih desetih letih smo zmanjšali posteljni fond za 1339 postelj (12 %), ležalno dobo v bolnišnicah pa smo skrajšali za 16 %. Bistveno smo upočasnili zaposlovanje strokovnega kadra, število nezaposlenih zdravnikov in sester narašča. Novega zaposlovanja skoraj ni, nadomeščajo se le trajni kadrovski izpadi. Na-

zdravstvenih delavcev ostala enaka.

5. Participacije bo po novem moral plačevati širši krog uporabnikov, saj je bilo doslej 70 % pacientov opročenih. Zvišale naj bi se za 30–50 %, nekatere storitve, kot so zobna protetika, korektivna plastična kirurgija, reševalni prevozi, ortopedski pripomočki, vrsto zdravil pa bo treba deloma ali v celoti plačevati iz lastnega žepa. To bo žal v prvi vrsti prizadelo socialno šibke: upokojece, brezposelne, delavce z niskimi dohodki in številnimi družinami – tiste, vedno številnejše skupine prebivalstva, ki so že zdaj na robu

preživetja.

Mimo čisto finančnih bo zvišanje participacije imelo tudi zdravstvene posledice: odlaganje nujnih zdravniških pregledov in prepozni pričetek zdravljenja, zanemarjeno zobovje, ponovni porast tk. socialnih bolezni, razmah mazaštva, ki bo nudilo cenejšo »usluge« itd.

Za preventivne dejavnosti, patронаžno službo, zdravstveno prosvetljanje ter vsa področja javnega zdravstva, vključno s higijensko-epidemiološko službo, bo vedno manj sredstev, saj ta področja pri svojem delu ne morejo izkazati takojšnjih rezultatov. In zaradi tega, po preso-

ji nekaterih »jastrebov« v vladi, lahko počakajo na boljše čase, (ki pa na ta način ne bodo nikoli nastopili.)

Zaključimo lahko, da so grozeči ukrepi ne le sad razpada gospodarstva in splošnega osiromašenja vseh področij javnega življenja, marveč tudi posledica primitivnega pragmatizma in napačne presoje tega, kaj je resnično pomembno in kaj ne. Če bomo nedejavno in brez opozarjanja čakali na to, da bodo ti in takšni ukrepi uveljavljeni ter pričeli učinkovati, bo za kakršnokoli zdravljenje že prepozno.

Dr. B. Celcer

ZDRAVSTVO NA PREPIHU

Stara, vsakoletna pesem se ponavlja – ko so že trije meseci mimo, začnemo pogovore o denarju za zdravstvo, o varčevalnih ukrepih in spremembah.

Ugotavljamo, da je zdravstvo, kot ga imamo, predrago za našo gospodarsko sposobnost. Enotni smo si, da je treba nekaj storiti (že precej let to vemo), pa spet uvajamo kratkoročne restriktivne ukrepe, ki bodo razbesnili tako zavarovance kot izvajalce v zdravstvu.

Kasnimo pa spet z odločno usmeritvijo, ki bi generalno spremenila odnos do zdravja, zdravljenja in zdravstva. Pocenili bi radi zdravstvo, ga priredili, postavili na realne in ekonomske temelje – pa nočemo razreševati osnovnega ekonomskega in socialno medicinskega problema: cene in koristi od vloženih sredstev. Ali vložiti milijon dinarjev v eno operacijo (nedvomno pomembno za človeka, ki mu s tem podaljšamo življenje, in pomembno za uveljavitev strokovnega znanja naših specialistov) ali s tem milijonom plačati celoletno delo zdravnika in sestro v nekem kraju. Dilema je huda, zdravstveni delavci in uporabniki niti nočemo govoriti o njej.

valcev participacije in njeno občutno povečanje, več zdravil v prosti prodaji, zmanjšanje zdraviliškega zdravljenja, omejitev prevozov z rešilcem, ukinitve zoboprotetičnega zdravljenja itd.

Participacija postaja torej važnejši del pridobivanja sredstev. Nedvomno bo težko prizadela prav večino – to je sloj s srednjimi plačami, ki že tako nima nikjer olajšav in subvencij. Če bodo zaradi tega ljudje odlašali z obiskom pri zdravniku in če bo le nekaj ljudi zamudilo ustrezen čas za diagnozo in pravočasen začetek zdravljenja hude bolezni, bodo posledice za posameznika in družbo dražje in bolj tragične, kot bo znašal njihov prispevek letos.

Očitno bomo tudi neprizadeto gledali škrbasta usta naših delavcev, saj si bodo zobno protetične nadomestke lahko privoščili le ljudje z nadpovprečnimi dohodki – tako kot dražje avtomobile in hiše. Naj se že od daleč vidi, kateremu sloju pripadaš! (Morda pa menimo, da bo standard še toliko padel, da tudi za meso in sadje ne bo več denarja, kruh pa raztopljen v vodi tudi lepo popiješ brez zob.) Pose-

NI OD VČERAJ

Za zdravstvo bo letos na razpolago okrog deset in pol milijarde din, kakšno petino manj, kot bi potrebovali in menda desetino manj, kot se naj bi za zdravstvo zbralo s prispevki. Kam bo ta desetina šla, še ne vemo. Če bodo OD padali, oziroma če bodo podjetja oproščena prispevkov, se seveda še toliko ne bo zbralo.

Lansko leto smo preživeli sorazmerno dobro, saj tudi izgube niso velike, vendar smo za lani dobili tudi že del letošnjih sredstev, zato je perspektiva toliko slabša.

Ukrepi so že znani: ukinitve investicij, manjšanje uvoza zdravstvenega materiala, razširitev kroga plače-

bej krivično je to za populacijo nad 50 let, ki je do sedaj mnogo prispevala, ni pa imela v mladosti ustreznega preventivnega zobozdravstva.

Bolnišnične kapacitete so problem zase – preveč jih je, če se primerjamo z drugimi, pa še premalo, če vemo, da nimamo drugih ustreznih zavodov za nego in oskrbo pomoči potrebnim. Preden jih ukinito, bi morali okrepiti še zdravljenje na domu, razbremeniti specialiste nepotrebnih pregledov, ki jih zahteva administracija in usposobiti osnovno zdravstveno službo za dokončno obdelavo bolnika že na tej ravni.

Posebna »novost« je predvideno zmanjševanje sredstev za osebne dohodke zdravstvenih delavcev. Ideja je vredna nagrade, saj se edino v tej postavki ga prištediti res veliko denarja. Se več bi ga prištedili, če bi plače zdravstvenim delavcem kar ukinito – opomoglo bi si gospodarstvo, proračun bi bil nižji, pa še ostali porabniki bi lahko dobili več. Zdravstveni delavci pa naj delajo na »etični pogon« – dokler bi pač mogli – ali hoteli.

Vedeti je namreč treba, da smo že do sedaj izplačevali okrog petino denarja več, kot smo za plače v kalkulaciji dobili. Notranjih rezerv zato ni več. V Koroškem zdravstvu pa zasluži specialist sedaj neto 12.600 din ter zdravnik in zobozdravnik 10.400 din.

Vsak komentar je odveč – čujem pa, da se je neka zdravnica že zanimala, če lahko dobi službo čistilke v neki državni ustanovi, ker bi menda tam zaslužila več.

Menda so rezerve v številu zdravstvenih sodelavcev in administra-

ciji. Zadnje čase kroži v javnosti podatek naše ministrice, da je v zdravstvu na 1 zdravnika in zobozdravnika kar 6 ostalih delavcev. No, pri nas seveda ni tako. V Koroškem zdravstvenem domu je to razmerje 1:3 do 4. Vprašljiv pa je sploh smisel take primerjave – saj psihologi, logopedi, fizioterapevti, sanitarni tehniki in še mnogi drugi delajo in pridobivajo svoj dohodek neodvisno od zdravnikov.

Tudi v pričakovanju novih normativov v KZD nimamo hudih težav, ni nas veliko preveč, tudi če se primerjamo z najbolj restriktivno varianto.

Administrativne službe smo že v decembru zmanjšali za 10 %, do konca leta jih bomo lahko še 20 % – več pa ne bo šlo. Če pa vemo, da je administrativcev le okrog 7 % vseh delavcev v KZD, vemo, da tudi odpust vseh administrativnih delavcev ne reši problema zdravstva – niti omilil ga ne bi bistveno.

dr. Franc Ivartnik

KOROŠKO ZDRAVSTVO NA RAZPOTJU

Z 31. marcem 1991 je prenehala z delom delovna skupnost skupnih služb SOZD-a Koroško zdravstvo. Tako je SOZD Koroško zdravstvo, ki bi mu čez dober mesec zapisali desetletnico obstoja, dokončno usahnili.

Zasadili so ga delavci Koroške lekarne Ravne na Koroškem, Koroškega zdravstvenega doma Ravne na Koroškem in Splošne bolnišnice Slovenj Gradec. Rasel je z njihovim razpoloženjem, ki ga je netila vrsto let želja po trdnem medsebojnem sodelovanju: da bi združeni, prihajajoči iz raznolikih delovnih okolij čimbolj uspešno uresničevali zdravstveno varstvo, krepili svoj materialni temelj, znanje, sposobnost in zavest o pomembnosti zdravstvene dejavnosti, kot tudi lažje kljubovali oviram, ki pogosto spremljajo opravljanje te dejavnosti.

Mogoče je z leti res zbledela učinkovitost medsebojnega sodelovanja na posameznih strokovnih in drugih delovnih področjih, a navzlic temu, pa čeprav se bo našel kdo, ki bo temu oporekal, smo dosegli na skupaj prehojeni poti pomembne razvojne rezultate. To dokazujejo številni novi kadri, nova oprema in prostori. Navkljub viharim razmeram v družbi smo zadovoljivo reševali finančna in druga ekonomska vprašanja, kar izpričujejo številke iz poslovnih bilanc. Tudi Korošci se lahko pohvalimo z visoko ravnijo zdravstvenega varstva!

Kakorkoli že, brez velikega hrupa smo se poslovili od SOZD-a Koroško zdravstvo. Morda se bo kdo čutil

opedarjenega, ko ob predlogu prenehanja SOZD-a ni imel možnosti povedati svojega mnenja, saj referendumska odločitev ni temeljila na dovolj poglobljeni strokovni analizi in oceni skupnega dela in poslovanja. Marsikaj nismo uspeli uresničiti zaradi takšnih ali drugačnih razlogov, a vendarle je ostalo še veliko niti, ki naj bi vezale to koroško zdravstvo. Novi proračunski sistem financiranja in omejeni regijski prostor, kjer opravljamo zdravstvene storitve, nas silita k medsebojnemu sodelovanju in nas postavljata tudi v prihodnje v medsebojno soodvisnost.

Spoznanje o (morebitnih) trdnjših povezavah bo še prišlo, ko bo uzakonjen novi sistem zdravstvenega varstva, ki ga po polzevo pripravljajo pristojni državni kabineti. Ze sedaj bomo na nek način morali sodelovati, pa čeprav so delovne organizacije koroškega zdravstva že krenile po samostojni poti kot novi zavodi. Grozi nam namreč, da bomo morali zaradi obubožanja gospodarstva in ljudi krepko znižati raven zdravstvenega varstva. Resno je ogrožen družbeno-ekonomski položaj zdravstvenih zavodov in njihovih delavcev. To potrjujejo in pogojujejo ukrepi slovenske vlade in parlamenta.

Kakšna bo nova podoba in usoda koroškega zdravstva? O tem bodo imele zadnje besede koroške občine, ki se doslej v zvezi z vprašanjem reorganizacije v koroškem zdravstvu niso dovolj zavzeto ukvarjale.

Adi Cigler

Zgledujemo se po Evropi: včasih 20., včasih 19. stoletja

NIKO

BOLNO ZDRAVSTVO

Takoimenovane družbene dejavnosti so ves čas obstojale »druge« Jugoslavije bile nekje na obrobju, kadar je bilo treba prispevati, plačevati in jih vzdrževati, obenem pa v prvih vrstah, kadar je bilo treba zahtevati kvalitetne in seveda poceni storitve, izsiljevati privilegije, zahtevati nenehno izpopolnjevanje in »vključevanje v evropske tokove.« Še posebej je to veljalo za zdravstvo in še »posebno posebej« za tki, socialistično republiko Slovenijo, ki je v prvih letih paleolitskega komunizma dovolila, da je za zdravstvo bil določen izjemno majhen del nacionalnega dohodka, medtem ko so »zaostali« samoumevno posrkali in tudi skrajno neracionalno uporabili dober del teško pridobljenih sredstev.

Zaradi tega naših politikov in gospodarstvenikov ni bolela glava. Zanje in za njihove svojce so vedno bile zagotovljene postelje in vrhunska oskrba v posebnih sanatorijih. Kako bo poskrbljeno za toliko hvalljeno in favorizirano »delovno ljudstvo«, pa je bilo prepuščeno etični zavesti, dobri volji in požrtvovalnosti slabo plačanih zdravstvenih delavcev.

Prekratka odeja

V šestdesetih in sedemdesetih letih, v obdobju navideznega socialističnega razcveta, (ki je temeljil na kapitalističnih kreditih), je bilo tudi financiranje zdravstva razmeroma urejeno, kar se je postopno obrestovalo: v dvajsetih letih se je smrtnost v vseh starostnih skupinah znižala, razen pri moških med 50–64 letom in ženskami med 30–35. letom. Že tako nizka umrljivost dojenčkov nam je v zadnjih desetih letih padla še za 50 % in smo (vsaj tu) že takrat stopili v Evropo. Smrtnost mladih žena se je po legalizaciji splava močno znižala, od leta 1983 pa zaradi tega ni več umrla nobena.

Zobna gniloba pri otrocih je v nekaterih delih Slovenije skoraj izginila (pri nas v Dravogradu), zmanjšala se je obolevnost čutil, prebavil in dihal. Tuberkuloza, ta neumljena morilka mladih, je skoraj izginila,

razmišljali smo celo o postopnem zapiranju protituberkuloznih dispanzerjev.

Vendar sredstva za zdravstvo tudi takrat niso bila razkošno odmerjena, odeja je bila ves čas prekratka in smo se, da nas ne bi zazeblo v noge, zvižali pod njo na vse mogoče načine. Dober del zdravstvenega standarda naših pacientov smo lahko vzdrževali

le na račun sramotno nizkih dohodkov zdravstvenih delavcev, saj je zdravnik začetnik slabše plačan kot bančna uslužbenka, zdravnik pred upokojitvijo pa znatno – enainpolkrat – manj, kot nikomur potreben oficir JLA!

Pri vsem skupaj pa je bilo zdravstvo v svinčenih (pa tudi manj svinčenih) casih vztrajno označevano kot »poraba«, zdravstvenemu delavcu pa se ves čas dopoveduje, da je malodane parazit, ki ga neskončno potprežljiva in dobrotna družba redi in vzdržuje.

Demokratske spremembe so

Zakonske spremembe so že (usodno?) vplivale tudi na organizacijo in položaj zdravstva v koroški regiji. Za komentar smo poprosili tri kompetentne strokovnjake in njihova mnenja objavljamo v celoti:

Našejtmo le nekaj »cvetk«:

1. V prvem osnutku republiškega proračuna je bilo za zdravstvo namenjenih 11,8 milijard dinarjev. Nov osnutek je predvideval le še 10,6 mrd., kar naj bi zadostovalo le za klavno preživetje. Mimogrede: samo ostanek dolga za JLA iz preteklega leta (ki ga bomo vestno poravnali) znaša bore 4 milijarde din.

3. Ukinejo se vse investicije, nabava novih aparatov in naprav se ustavi, s tem pa tudi raziskave in nove metode zdravljenja. Dovoljen naj bi bil uvoz le najbolj nujnih zdravil, potrošnega materiala in rez. delov ter farmacevtskih surovin. Ob že zelo revni preskrbi doslej si lahko učineke teh ukrepov živo predstavljamo.

3. Kjer bolnišnične zmogljivosti niso popolnoma zasedene, naj bi se zmanjšale, nekatere bolnišnice pa naj bi začeli kar zapirati. Med njimi naj bi bile bolnišnice Brežice, Topolšica, Sežana, sanatorij Emona v bolnišnici dr. Petra Držaja, obe porodnišnici na Gorenjskem, poro-

črtovano je še dodatno petnajstodstotno zmanjšanje zaposlenih v zdravstvu, predvsem v administraciji.

4. Osebni dohodki zdravstvenih delavcev naj bi se znižali še za 20 %. Že sedaj je primerjalna osnova OD zdravnikova nižja kot npr. oficirja, policista ali bančnega uslužbenca. Ta družba že ves čas po tihem računa na neskončno potprežljivost in dobrotu zdravstvenih delavcev, na to, da so priklenjeni na etična načela in da morajo delati pa, če so še tako nizko plačani.

Bojim se, da gre za zmoto: štrajkov (kot na »brezdušnem Zahodu«) seveda ne bomo uprizarjali, vsaj tisti ne, ki smo še »socialistično« vzgojeni. Utegne pa se znižati delovni zagon, podaljšajo se lahko čakalne dobe, prijaznost in ustrežljivost osebja morda ne bo več takšna kot doslej, čakalnice se utegnejo bolj počasi prazniti. Skratka, težko je pričakovati, da bi ob stalnih omejitvah, očitkih, da smo družbi v breme, zniževanju osebnih dohodkov in kar je še takšnih »ljubeznivosti«, da bi ob vsem tem motiviranost

AGONIJA, KI NI OD VČERAJ

dnišnica v Postojni. Proučili naj bi položaj bolnišnice Trbovlje ter zmanjšali število otroških postelj v Ljubljani.

Da smo se že doslej poskušali racionalno obnašati, pričajo naslednji podatki:

V zadnjih desetih letih smo zmanjšali posteljni fond za 1339 postelj (12 %), ležalno dobo v bolnišnicah pa smo skrajšali za 16 %. Bistveno smo upočasnili zaposlovanje strokovnega kadra, število nezaposlenih zdravnikov in sester narašča. Novega zaposlovanja skoraj ni, nadomeščajo se le trajni kadrovske izpadi. Na-

zdravstvenih delavcev ostala enaka.

5. Participacije bo po novem moral plačevati širši krog uporabnikov, saj je bilo doslej 70 % pacientov oproščenih. Zvišale naj bi se za 30–50 %, nekatere storitve, kot so zobna protetika, korektivna plastična kirurgija, reševalni prevozi, ortopedski pripomočki, vrsto zdravlil pa bo treba deloma ali v celoti plačevati iz lastnega žepa. To bo žal v prvi vrsti prizadelo socialno šibke: upokojene, brezposelne, delavce z nizkimi dohodki in številnimi družinami – tiste, vedno številnejše skupine prebivalstva, ki so že zdaj na robu

preživetja.

Mimo čisto finančnih bo zvišanje participacije imelo tudi zdravstvene posledice: odlaganje nujnih zdravniških pregledov in prepozni pričetek zdravljenja, zanemarjeno zobovje, ponovni porast tki, socialnih bolezni, razmah mazaštva, ki bo nudilo cenejše »usluge« itd.

Za preventivne dejavnosti, patronažno službo, zdravstveno svetovanje ter vsa področja javnega zdravstva, vključno s higijensko-epidemiološko službo, bo vedno manj sredstev, saj ta področja pri svojem delu ne morejo izkazati takojšnjih rezultatov. In zaradi tega, po preso-

ji nekaterih »jastrebov« v vladi, lahko počakajo na boljše čase, (ki pa na ta način ne bodo nikoli nastopili.)

Zaključimo lahko, da so grozeči ukrepi ne le sad razpada gospodarstva in splošnega osiromašenja vseh področij javnega življenja, marveč tudi posledica primitivnega pragmatizma in napačne presoje tega, kaj je resnično pomembno in kaj ne. Če bomo nedejavno in brez opozarjanja čakali na to, da bodo ti in takšni ukrepi uveljavljeni ter pričeli učinkovati, bo za kakršnokoli zdravljenje že prepozno.

Dr. B. Celcer

ZDRAVSTVO NA PREPIHU

Stara, vsakoletna pesem se ponavlja – ko so že trije meseci mimo, začenjamo pogovore o denarju za zdravstvo, o varčevalnih ukrepih in spremembah.

Ugotavljamo, da je zdravstvo, kot ga imamo, predrago za našo gospodarsko sposobnost. Enotni smo si, da je treba nekaj storiti (že precej let to vemo), pa spet uvajamo kratkoročne restriktivne ukrepe, ki bodo razbesnili tako zavarovance kot izvajalce v zdravstvu.

Kasniro pa spet z odločno usmeritvijo, ki bi generalno spremenila odnos do zdravja, zdravljenja in zdravstva. Pocenili bi radi zdravstvo, ga priredili, postavili na realne in ekonomske temelje – pa nočemo razreševati osnovnega ekonomskega in socialno medicinskega problema: cene in koristi od vloženih sredstev. Ali vložiti milijon dinarjev v eno operacijo (nedvomno pomembno za človeka, ki mu s tem podaljšamo življenje, in pomembno za uveljavitev strokovnega znanja naših specialistov) ali s tem milijonom plačati celoletno delo zdravnika in sestro v nekem kraju. Dilema je huda, zdravstveni delavci in uporabniki niti nočemo govoriti o njej.

valcev participacije in njeno občutno povečanje, več zdravlil v prosti prodaji, zmanjšanje zdraviliškega zdravljenja, omejitve prevozov z rešilcem, ukinitve zobnoprofitečnega zdravljenja itd.

Participacija postaja torej važnejši del pridobivanja sredstev. Nedvomno bo težko prizadela prav večino – to je sloj s srednjimi plačami, ki že tako nima nikjer olajšav in subvencij. Če bodo zaradi tega ljudje odlašali z obiskom pri zdravniku in če bo le nekaj ljudi zamudilo ustrezen čas za diagnozo in pravočasen začetek zdravljenja hude bolezni, bodo posledice za posameznika in družbo dražje in bolj tragične, kot bo znašal njihov prispevek letos.

Očitno bomo tudi neprizadeto gledali škrbasta usta naših delavcev, saj si bodo zobno protetične nadomestke lahko privoščili le ljudje z nadpovprečnimi dohodki – tako kot dražje avtomobile in hiše. Naj se že od daleč vidi, kateremu sloju pripada! (Morda pa menimo, da bo standard še toliko padel, da tudi za meso in sadje ne bo več denarja, kruh pa raztopljen v vodi tudi lepo popiješ brez zob.) Pose-

Posebna »novost« je predvideno zmanjševanje sredstev za osebne dohodke zdravstvenih delavcev. Ideja je vredna nagrade, saj se edino v tej postavki da prištediti res veliko denarja. Se več bi ga prištedili, če bi plače zdravstvenim delavcem kar ukinitili – opomoglo bi si gospodarstvo, proračun bi bil nižji, pa še ostali porabniki bi lahko dobili več. Zdravstveni delavci pa naj delajo na »etični pogon« – dokler bi pač mogli – ali hoteli.

Vedeti je namreč treba, da smo že do sedaj izplačevali okrog petino denarja več, kot smo za plače v kalkulaciji dobili. Notranjih rezerv zato ni več. V Koroškem zdravstvu pa zasluži specialist sedaj neto 12.600 din ter zdravnik in zobozdravnik 10.400 din.

Vsak komentar je odveč – čujem pa, da se je neka zdravnica že zanimala, če lahko dobi službo čistilke v neki državni ustanovi, ker bi menda tam zaslužila več.

Menda so rezerve v številu zdravstvenih sodelavcev in administra-

ciji. Zadnje čase kroži v javnosti podatek naše ministrice, da je v zdravstvu na 1 zdravnika in zobozdravnika kar 6 ostalih delavcev. No, pri nas seveda ni tako. V Koroškem zdravstvenem domu je to razmerje 1:3 do 4. Vprašljivi pa je sploh smisel take primerjave – saj psihologi, logopedi, fizioterapevti, sanitarni tehniki in še mnogi drugi delajo in pridobivajo svoj dohodek neodvisno od zdravnikov.

Tudi v pričakovanju novih normativov v KZD nimamo hudih težav, ni nas veliko preveč, tudi če se primerjamo z najbolj restriktivno varianto.

Administrativne službe smo že v decembru zmanjšali za 10 %, do konca leta jih bomo lahko še 20 % – več pa ne bo šlo. Če pa vemo, da je administrativne deleže v 7 % vseh delavcev v KZD, vemo, da tudi odpust vseh administrativnih delavcev ne reši problema zdravstva – niti omilil ga ne bi bistveno.

dr. Franc Ivartnik

KOROŠKO ZDRAVSTVO NA RAZPOTJU

Z 31. marcem 1991 je prenehala z delom delovna skupnost skupnih služb SOZD-a Koroško zdravstvo. Tako je SOZD Koroško zdravstvo, ki bi mu čez dober mesec zapisali desetletnico obstoja, dokončno usahnil.

Zasadili so ga delavci Koroške lekarne Ravne na Koroškem, Koroškega zdravstvenega doma Ravne na Koroškem in Splošne bolnišnice Slovenj Gradec. Rasel je z njihovim razpoloženjem, ki ga je netila vrsto let želja po trdnem medsebojnem sodelovanju: da bi združeni, prihajajoči iz raznolikih delovnih okolij čimbolj uspešno uresničevali zdravstveno varstvo, krepili svoj materialni temelj, znanje, sposobnost in zavest o pomembnosti zdravstvene dejavnosti, kot tudi lažje kljubovali oviram, ki pogosto spremljajo opravljanje te dejavnosti.

Mogoče je z leti res zbledela učinkovitost medsebojnega sodelovanja na posameznih strokovnih in drugih delovnih področjih, a navzlic temu, pa čeprav se bo našel kdo, ki bo temu oporekal, smo dosegli na skupaj prehojeni poti pomembne razvojne rezultate. To dokazujejo številni novi kadri, nova oprema in prostori. Navkljub viharim razmeram v družbi smo zadovoljivo reševali finančna in druga ekonomska vprašanja, kar izpričujejo številke iz poslovnih bilanc. Tudi Korošci se lahko pohvalimo z visoko ravnijo zdravstvenega varstva!

Kakorkoli že, brez velikega hrupa smo se poslovili od SOZD-a Koroško zdravstvo. Morda se bo kdo čutil

opoharjenega, ko ob predlogu prenehanja SOZD-a ni imel možnosti povedati svojega mnenja, saj referendumska odločitev ni temeljila na dovolj poglobljeni strokovni analizi in oceni skupnega dela in poslovanja. Marsikaj nismo uspeli uresničiti zaradi takšnih ali drugačnih razlogov, a vendarle je ostalo še veliko niti, ki naj bi vezale to koroško zdravstvo. Novi proračunski sistem financiranja in omejeni regijski prostor, kjer opravljamo zdravstvene storitve, nas silita k medsebojnemu sodelovanju in nas postavljata tudi v prihodnje v medsebojno soodvisnost.

Spoznanje o (morebitnih) trdnjših povezavah bo še prišlo, ko bo uzakonjen novi sistem zdravstvenega varstva, ki ga po polzevo pripravljajo pristojni državni kabineti. Že sedaj bomo na nek način morali sodelovati, pa čeprav so delovne organizacije koroškega zdravstva že krenile po samostojni poti kot novi zavodi. Grozi nam namreč, da bomo morali zaradi obubožanja gospodarstva in ljudi krepko znižati raven zdravstvenega varstva. Resno je ogrožen družbeno-ekonomski položaj zdravstvenih zavodov in njihovih delavcev. To potrjujejo in pogojujejo ukrepi slovenske vlade in parlamenta.

Kakšna bo nova podoba in usoda koroškega zdravstva? O tem bodo imele zadnje besede koroške občine, ki se doslej v zvezi z vprašanjem reorganizacije v koroškem zdravstvu niso dovolj zavzete ukvarjale.

Adi Cigler

Zgledujemo se po Evropi: včasih 20., včasih 19. stoletja

NIKO

Zasedanje SO Ravne

NIHČE ŽEJEN
ČEZ VODO

Na petkovem 9. zasedanju vseh treh zborov ravenske občinske skupščine so sprejeli letošnji proračun občine – ker so vsi tako hoteli. Hotel je predlagatelj izvršni svet, ker je bila že časovna stiska, in hoteli so poslanci, kar so posamezniki v razpravi tudi jasno dali vedeti, ko so poudarili, da želijo razpravljati koristno in tako, da bo proračun sprejet.

To pa nikakor ne pomeni, da je do sprejema prišlo hitro in preprosto. Ne, razprava je bila triurna, v njej se je oglasilo 20 delegatov, posredovali pa so čez 50 pripomb.

Bila je to zanimiva razprava, že tudi s ponavljanji in nekaterimi preveč izpostavljenimi osebnimi interesi, na trenutke kar dosti zaostrena. Dala je 7 sklepov (objavljamo jih posebej), ki bodo oblikovali končno podobo letošnjega proračuna ravenske občine, katerega osnovna značilnost je po besedah podpredsednika izvršnega sveta **Marjana Berložnika**, »da je višina sredstev daleč prenizka, da bi postorili vse tisto, kar bi morali postoriti«. Ker končne vsote ni bilo mogoče več višati, saj jo je določila republika (če bi jo uspelo zvišati občini sami, bi ta spet takoj posredovala), je seveda prišlo do poskusov prerazporejanja sredstev znotraj proračuna. Vnela se je živahna razprava, komu vzeti in komu dodati: vzeti športu in dodati socialni, vzeti borcem in dodati socialni, vzeti strankam in dodati borcem, vzeti od plač upravnih organov in dodati socialni – možno je bilo le eno: dati, a prej vzeti! **Največ jih je menilo, da je resnično premalo denarja za socialo, a so spremenili mnenje, ko je predsednik izvršnega sveta mag. Matic Tasič povedal, da pride večina sredstev za socialni program iz republike; od 40 milijonov DEM, kolikor jih je predvidenih za slovenske jeklarne, več kot tretjina za Železarno Ravne.**

Kljub nekaterim nespretnostim pri vodenju lahko z zagotovostjo trdim, da je bila to ena od kvalitetnih razprav ravenske občinske skupščine, in njenemu predsedniku **Adiju Ciglerju** je bilo žal, da že o osnutku akta na prejšnji seji ni bila takšna.

Očitno, kot še na nobeni seji doslej, pa sta prišli prav v razpravi o proračunu do izraza tudi dve značilnosti ravenske občinske skupščine: moč in občutljivost na to, če hoče biti predlagatelj vehementen.

Moč se je tokrat najbolj pokazala pri poslancih zbora združenega dela, posebej pri delegatki iz **Železarne Ravne Heleni Burjakovi in delegatu Golfurista Frideriku Rusu**. Slo je za moč argumentov, kar je bilo pri temi, kot je proračun, logično, saj, kot je rekel Rus: »**Diskutira samo zbor združenega dela, ker ta ima probleme!**« Izpostaviti velja še tvorno pripombo **mag. Bojana Borstnerja** na finančni plan sklada stavbnih zemljišč. V njem je bilo okoli 400 tisoč din posebej določenih za plačilo upravnotehničnega dela, vsota pa je bila prav za ta namen določena že v proračunu. In prav na tem primeru je skupščina pokazala svojo občutljivost na vehehementnost predlagateljev. Čeprav so si poslanci dali reči, da je do podvajanja prišlo, ker je sklad prvič v proračunu, pa so predlagatelju zamerili, ker napake ni priznal, ampak še naprej z vso silo gnal svoje.

Na srečo je bil takšen en sam

Po razpravi o predlogu odloka proračuna občine Ravne na Koroškem za leto 1991 je skupščina sprejela naslednje sklepe:

- Iz naslova odloženih prispevkov se opravijo kompenzacije, o čemer odloča skupščina (če bi odložene prispevke šteli v prihodke proračuna, bi za toliko manj dobili republiških sredstev).

- Železarna Ravne lahko del odloženih prispevkov nameni za vzdrževanje športnih objektov.

- Rebalansa proračuna ne more izvajati izvršni svet sam (9. člen odloka o proračunu se v celoti spremeni).

- Skupščina zadoljuje izvršni svet, da takoj pripravi odlok o vzdrževanju gozdnokamionskih cest ter izvedbeni načrt, kako ceste takoj sanirati.

- Vsota za pospeševanje kmetijstva se s 680 tisoč din poveča na 780 tisoč din, vendar z zmanjšanjem postavke za »varstvo in urejanje kmetijskih zemljišč«.

- Za delo OO ZB NOV se nakaže del sredstev iz sredstev za delo strank.

- Sredstva za delo upravnih organov se zmanjšajo za 5 %.

skupščinski primer, kajti sicer se je dalo na seji prepričati, da se izvršni svet zaveda moči v poslanskih vrstah. Ve, da se žejni čez vodo poslanci ravenske občinske skupščine zlepa ne pustijo peljati, zato se jim za spodrsiljave, v glavnem nehotene, sploh ni pod čast opravičiti in spravljivo nastopati.

Ne nazadnje je moč skupščinskim poslancem priznal tudi predsednik, ki je zaradi nesklepčnosti v sredo (da je morala biti skupščina nato na velikonočni petek), njih same pozval, da se opozorijo na dolžnosti.

Ker je zaradi obsežne problematike tudi druga skupščinska točka **Poročilo Uprave inšpekcijskih služb Dravograd** za leto 1990 trajala dolgo, so se poslanci odločili za nadaljevanje skupščine v torek, 2. aprila, ob 12. uri. O njem bomo pisali v naslednji številki Prepiha.

Helena Merkač

Ravenska vlada
ocenjuje razmere
V PRIMERJAVI
S SLOVENIJO
SMO NA
SLABŠEM

»V primerjavi z republiko se trendi, ki vodijo navzdol, pri nas nadaljujejo. Industrija se počasneje kot drugod prilagaja novim razmeram, kljub pomanjkanju naročil in nadaljnjemu upadanju fizičnega obsega proizvodnje, ostaja na stroškovni strani položaj nespremenjen. Še vedno se v podjetjih držijo utopistične možnosti, da bodo s povečanim obsegom proizvodnje, slonečim na naročilih, stroške zmanjšali. Sicer pa jim preostajata samo še dve sansi. Prva zahteva zmanjšanje stroškov na realno stanje, po drugi pa čaka podjetja stečaj.«

Tako bi lahko strnili oceno ravenskega IS, ko je v petek razpravljal o rezultatih lanskoletnega poslovanja in aktualni gospodarski problematiki. Sicer pa v občini zvonijo že vsi alarmi, saj se je obseg proizvodnje zmanjšal še za dodatnih 30 % v primerjavi z enakim obdobjem lani. Čudeži, ko v podjetjih še uspevajo zbrati denar za plače, pa se ne morejo ponavljati v nedogled.

»Ali smo v tej regiji res toliko manj sposobni, da smo se znašli v tem položaju?« se je vprašal **Janez Pačnik**, v.d. direktorja mežiškega Rudnika in hkrati odgovoril, da gre prav gotovo tudi za to, da je ravensko gospodarstvo, še posebej industrija, pod neposrednim vplivom dogajanja v okolju. Obenem pa sta obe največji podjetji v Mežiški dolini pod dodatnim pritiskom, saj morata voditi tudi socialno politiko. Nihče namreč ne ve, kako reševati probleme z ljudmi, saj v dolini ni drugih delovnih mest.

Ob razgrnitvi perspektive je **Janez Pačnik poudaril, da odslej brez stresov tudi v Mežici ne bo šlo več**, saj je padlo v vodo kar nekaj poslov, od katerih so si obetal delo in zaslužek. Še ta teden bo moralo na čakanje več delavcev Tovarne akumulatorjev (pridružili se bodo tistim iz Elmonta), nič dobrega pa se ne obeta tudi drugim. Opozoril je, da bi IS moral ob gospodarski strukturi občine položaju v industriji posvetiti več pozornosti, med vrsticami pa tudi na nikoli poravnane občinske obveznosti do delnega financiranja zapiranja jame.

Vida Lotrič je tokrat spregovorila nekaj besed tudi o železarni, saj se generalni direktor vabilu na sejo ni odzval. Povedala je, da so

POMLAD
V ČRNI NA
KOROŠKEM

Topli dnevi prvega pomladanskega meseca so zvalili na plano tudi naše morča najbolj alpske kraje iz Črne na Koroškem. Mlade črnjanske mamice so na sonce popeljale tudi svoj naraščaj. Pa tudi kratek klepet se prileže.

foto: kw

trenutno v brezvladju, saj nimajo upravnega odbora, delavski svet je brez kompetenc, v železarni pa ogromne težave. Dejala je, da je koncern s tako organizacijo (19 podjetij) nemogoče obvladovati. **Seveda pa vsi čakajo na odločitve novega lastnika – države in slutijo korenite spremembe. Te bodo pomenile veliko težavo tudi za občino.** Povedala je še, da vsi upajo, da bo republika poskrbela za nezaposlene, spregovorila pa tudi nekaj o vzrokih za ta položaj. Po njenem gre za pomanjkanje menedžerjev, saj je tehnološkega znanja dovolj.

Komunalno podjetje Prevalje je občinski vladi na Ravnah predložilo, da cene vodarin, kanalščine in odvoza smeti zviša vsaj toliko, da bo pokrita enostavna reprodukcija. IS je nove cene potrdil. Za vodarino bodo občani ravenske občine plačevali po novem (od 1. aprila) 4,30 din/m³, kanalščino 1,55 din/m³, odvoz smeti pa po 1,43 din/m². Cene so se tako zvišale za 12,23 in 21 %.

Izvršni svet pa ni sprejel predloga za dvig cen stanarin in najemnin. Te naj bi se po predlogu Sekretariata za gospodarstvo in družbenoekonomski razvoj zvišale 1. aprila za 25 %. V razpravi je prevladala ocena, da je socialni položaj občanov že dovolj ogrožen.

Joško Kert je v razpravi samokritično opozoril, da na Ravnah spet nekaj čakamo, tokrat – kaj bo z nami naredil nekdo drug. Problem Železarne je označil kot pretežno marketinški in primerjal kneževino Liechtenstein, ki proizvode in prodaja na leto 12 milijonov ton jekla, Slovenci pa ga v treh železarnah proizvedemo skupaj 500.000 ton, a ga ne znamo prodati. Vodstva podjetij samo gasijo požare, vprašanje pa je, kako omiliti položaj po socialnem udaru, ki grozi. **»Sram me je,«** je dejal, **»ker še vedno ne gremo vzporedno v ustvarjanje novih delovnih mest.** Menim, da je po človeški plati to prava pobuda za izvršni svet, da zastavi ustrezne aktivnosti tako, kot je treba!«

E. Prošt

Glede na to, da gozdnokami-onske ceste, ki so dobesedno čez noč ostale brez gospodarja, nezadržno propadajo, so se na IS dogovorili, da vlada pripravi predlog, kako preprečiti njihovo nadaljnje uničevanje. **Andrej Bukovec**, šef oddelka za stanovanjsko in komunalno-cestno gospodarstvo, je ob tem poudaril, da je sedaj stanje nesprejemljivo. Omenil je 11 km dolg odsek ceste v Javorju, ki so jo uničili kamioni, ko so prevažali les v Mozirje, uničena cesta pa naj bi bila po mnenju nekaterih zdaj problem ravenske občine. V občinskem proračunu tega denarja ni, dosedanja upravljalci pa se, kot kaže, za nič več ne brigajo.

AFTER EIGHT

MATERE SMO PRAZNOVALE

Pomlad in sonce in praznik vseh mater – vse to se v enem dnevu ne da dojeti.

Po cesti se vije množica slavljensk in z njihovih lic je razbrati brezskrbnost in topel občutek ob nekem spoznanju, da so se jih spomnili tisti, ki jim mati največ pomeni.

Zbrale smo se v veliki dvorani in jo do zadnjega kota tudi zasedle. Zbor samih mladenk »v belem« je že na začetku zapel o nas – materah, ki so in še bodo nepogrešljive na tem našem planetu.

Prisluhnile smo še kratki razpravi o vlogi matere, ki mora od ranega jutra do poznega dne slediti otroku, mu dajati nauke in ga v dobrem in hudem znati postaviti na pravo pot življenja.

Sledile so recitacije in nadvse lepe misli o materi. Brhka mladenka je kot ustvarjena za vtise, ki lahko sežejo prav tja do srca, skrbno izbrano vsebino in lepo slovensko besedo vodila to lepo predstavo. Tudi mladeniču, ki je nastopil s citatom iz »Cankarjeve Črtice«, smo s solzami v očeh sledile spominu na mater, ki jo je sin pred svojimi sošolci povsem zatajil. Po drugi strani je, kot v opravičilo, nastopil Prežihov Voranc s solzicami, ki jih je z neizmerno ljubeznijo podaril svoji – tudi preprosti materi. Prebrana je bila tudi sočutna pesnitev mladega »Srečka Kosovela«.

Med vsemi temi nastopi pa so prihajale na oder posamezne skupine pevcev in glasbenikov in se izkazale s še kar zahtevno cerkveno in moderno glasbo.

Se bi sedele in poslušale, uživale in se veselile v tej brezskrbni družbi, kjer niso manjkali niti predstavniki cerkve, še več, bili so tudi prireditelji te naše nepozabne in z vso ljubeznijo pripravljene proslave. Take in podobne slavnosti bi bile tu – na naših Prevaljah še večkrat zaželjene.

Ob koncu smo bile vse matere obdarjene še s šopki cvetja in polnimi pladnji raznih dobrot, tako, da presenečenja ni in ni hotelo biti konca.

Hvala vsem – za vse!

Moja K.

V štirih letih, kolikor obstaja duet AFTER EIGHT, so njegovo igranje dodobra spoznali tako na Koroškem kot širom Slovenije in tudi v sosednji Avstriji, kjer sta fanta tudi veliko nastopala.

GORAZD in MATEJ sta pred štirimi leti takorekoč orala ledino tovrstnim zasedbam pri nas, zato ne preseneča dejstvo, da sta tudi danes med najboljšimi in najbolj iskanimi. Čeprav njun repertoar temelji na plesni glasbi, pa fanta nista ostala samo »barski« duo, ki igra od osme zvečer naprej (after eight), ampak sta se lotila tudi lastnih skladb in uspela tudi na tem področju. Posnela sta jih že nekaj, pred kratkim tri nove v studiu 26 Radia Slovenija.

Sodelovala sta na **POP DELAVNICI**, kjer sta dosegla peto mesto s skladbo **NIKOLI VEČ**, v samozaložbi pa sta izdala tudi kaseto s priredbami znanih evergreenov. Med novimi posnetki je tudi priredba znane skladbe **ELTONA JOHNA – SACRIFICE**.

Gorazd, ki je sam prevajal besedilo te skladbe, je priznal, da je bil to zanj trd oreh, vendar je to počel s posebnim veseljem in pričakovanjem, saj mu je glasba Eltona Johna zelo pri srcu. Gorazd se tudi sicer največ bavi s prevajanjem in pisanjem besedil ter z vokalnim delom skladb, Matej pa komponira in programira. Konec koncev sta samo dva, ki predstavljata cel bend, zato je njuno delo težko in zahteva veliko časa, truda in znanja. Slednjega jima ne manjka – to vedno znova dokazujeta s svojimi kvalitetnimi nastopi v živo in s posnetki svojih skladb.

Sicer pa nimata kdove kako visokoletečih ciljev. Kot večina glasbenikov si želita še veliko uspešnih nastopov, veliko posnetih kaset in morda celo CD ploščo z lastno glasbo. To pa niso nedosegljivi cilji – za AFTER EIGHT že ne.

Pa veliko sreče!!

B. Kolerič

ZA MLIN NA MURI

Petek, 5. aprila, bosta zapolnila dva pomembna medijska dogodka. Na Prevaljah bo od 20. ure dalje velika zabava, od katere bo izkupiček namenjen za mlin na Muri. Kot je znano, so Zeleni Pomurja pričeli z akcijo izgradnje mlina na Muri, ki ga je pred časom odnesla voda in čas. Na Prevalje pa bo prišel najbolj znani Prekmurec **Vlado Kreslin**, Korošec **Milan Pečovnik** – Pidži in skupina **Gambrinus** iz Maribora. Zabava v **Družbenem domu** bo trajala do jutra.

Popoldan pa se bodo v **biljardnici Lečnik na Ravnah** spopadle tri ekipe v treh disciplinah. **Ekipo Mlina** bodo sestavljali vsi glasbeniki, ki bodo zvečer nastopili na Prevaljah, iz Ljubljane bo prišla **ekipa revije Mladina** in seveda **ekipa Prepiha**. In še discipline: biljard, pikado in filper.

Skupščina: APRILA SPET O PRORAČUNU

Že uvodne razprave o predlogu proračuna so pokazale, da poslanci ne morejo mimo vse bolj zaostrene situacije na socialnem področju, s tem pa je povezano še odpiranje novih delovnih mest, v krajevnih skupnostih pa se ne morejo sprijazniti z upočasnjeno realizacijo programa samoprispevka.

Skupno zasedanje vseh zborov slovenjgraške skupščine v torek, 26. marca, je bilo kljub prejšnji obravnavi osnutka v celoti v znamenju proračuna. Predlog je bil pripravljen v podrobnostih in morda je prav to pripomoglo, da je v razpravi lahko kar vsak poslanec našel postavko, ki bi jo po njegovem okusu lahko skrajšali za kak dinar ali pa jo tudi kar črtali. Posebej se je zavzemal za prekanaliziranje dela denarja iz drugih sfer (varstva naravnih in kulturne dediščine) v socialno **Miroslav Garb**, ki je med drugim dejal tudi naslednje. »Zaščiti-

Razprava o socialnem položaju v slovenjgraški občini je pokazala, da poslanci razmišljajo tudi tako: »Neproduktivno je podpirati neproduktivnost«. S tem so menili, da je denar za socialno treba usmerjati tako, da bodo ljudje tudi sami začeli skrbeti za svojo eksistenco. **Dr. Simoniti** iz splošne bolnice je spomnil na mnoge primere, ko ljudje tudi za plačilo nočejo skrbeti za pomoči potrebne in opozoril, da beda vse bolj postaja tudi miselna. Seveda se je odzval **Miroslav Garb** in zahteval, da s takimi možnostmi seznanijo delavce, saj so mnogi za vsakdanji kruh pripravljeni prijeti za vsako delo.

Janez Komljanec, predsednik IS, je povedal med drugim tudi naslednje: »Mi pogodbe Fecra z Nierosom nismo videli. Lahko pa povem, da je hotel gospod Niederberger še več ugodnosti. Dejal je, da bi lahko dobil enako fabriko tudi v bivši Vzhodni Nemčiji, samo da bi mu tam dala za to nemška vlada še 30.000 mark in za pet let bi ga oprostila plačila davkov. Lahko pa bi postavil enako novo tovarno blizu meje v Avstriji in zaposlil te iste delavce, ki so zdaj dobili delo v Nieros-Metalu. Moram pa povedati, da Fecro ni značilna, temveč izjemna slika našega gospodarstva. Podobne zagate nas čakajo še v Uteksu, Lesu, Novi opremi. Slovenski kolaps bo zadel tudi nas...«

mo vendar tudi našo živo dediščino, delavce, ki čakajo na delo, ali pa so na cesti!«

Okoli sredstev za socialno varstvo se je beseda sukala še večkrat. Občinska vlada je sicer skušala razložiti, da se denar za socialne programe že zbira v republiki in da ima center za socialno delo v občini za del svojega programa sredstva zagotovljena iz Ljubljane. Ni pomagalo!

Naslednja čer, na katero je naletel predlagatelj, so bile **krajevne skupnosti**, ki zahtevajo hitrejšo uresničevanje programa samoprispevka. V Podgorju opozarjajo na gradnjo mrliške vežice, ki so jo ob sprejemanju programa obljubljali. **Mirko Tovšak**, ki je sedel v predsedstvu skupščine, pa je dejal, da se ne strinja z interpretacijo IS, ki je skušal razložiti, da je denarja za vse premalo in da bo treba na kakšno stvar pač počakati. Prav za mrliško vežico v Podgorju pa je **Janez**

Komljanec, predsednik občinske vlade, povedal, da stane po današnjih cenah 2 milijona dinarjev, s samoprispevkom pa se jih zbere samo 400 tisoč. Manjkajočega denarja ni od kod vzeti. Vseeno je **Mirko Tovšak** menil, da bi se manjkajoči del sredstev moral zagotoviti s proračunom. Tudi ta dilema je obvisela v zraku, občinski IS, ki je skušal prepričati poslance, da naredi vse za ravnotežje v občini, pa bo moral še enkrat pretehtati svoj predlog.

Ker je bilo očitno, da IS ni pripravljen kar tako popustiti pred zahtevami poslancev in so se v razpravi pojavile že kar pavšalne pobude o znižanju vseh postavk na indeks 105, poslanci pa so zahtevali tudi analizo stvarnih socialnih razmer v občini, so s preglasovanjem odločili, da IS predloge skupščine preuči, podaljšali pa so odlok o začasnem financiranju občinskega proračuna.

—E. Prošt

Kot je povedal na zasedanju skupščine **Viktor Mravljak**, je bilo konec februarja nezaposlenih nekaj več kot 400 delavcev, približno toliko pa jih je bilo tudi na čakanju na delo. V slovenjgraški občini, iz katere se vsak dan vozi na delo v ravensko in velenjsko 2000 delavcev, je marsikaj odvisno tudi od tega, kako se bo položaj razvijal v teh občinah. Posebej je omenil ravensko Železarno.

Zanimiva diskusija se je razvila tudi ob pobudi, naj se občinska uprava odpove regresom za letni dopust, saj je to ob vprašanih izplačil osebnih dohodkov delavcem sporna postavka. Upravo je zaščitil predsednik **Janez Komljanec**, ki je dejal: »Dokler bo imel regres **Lojze Peterle**, ga bom imel tudi jaz, in dokler bodo imeli regres v republiki, ga bomo imeli tudi na naši občini!«

Saj ni res — pa je

Zopet sem z vami, s čisto novo temo — o dveh resnicah v današnjem življenju, za katere se nihče ne čuti krivega, ogroženi pa zamanj čakajo odrešenika, ki jih bo rešil.

BERAČI!

Kraj dogajanja sploh ni važen, lahko bi vzel katerokoli mesto, na žalost pa tudi Slovenj Gradec. Ti berači, na katere mislim, so črne ovce vsakega mesta (tako jim vsaj pravijo), nihče od vseh, ki jih tako imenujejo, pa noče razumeti dejstva vsega tega početja.

To so mladi ljudje, tam nekje od sedemnajst let starosti naprej. Zbirajo se v grupah kar na javnih mestih, od dolgega časa popivajo in beračijo pri mimoidočih za denar.

Od marsikoga sem že slišal, da je dejal, naj gredo raje delat, kot da se tako nastavljajo po mestu. Toda vedno sem se vprašal — Kam? dobro vemo, da že priden delavec ne ve več, kako dolgo bo še hodil v službo. Kako naj si kdo od teh beračev sploh predstavlja, da ga bodo kje vzeli v redno delovno razmerje?

Ob gledanju vsega tega sem se globoko zamislil. Le kaj nam pri naša prihodnost? Če bo šlo tako naprej, bomo berači prav vsi. Verjetno nam bo pot v Evropo zaradi tega zaprta. Premislimo o tem danes, da ne bo jutri prepozno!

NEUMNE TRDITVE

Druga tema se prav tako dogaja v sedanosti. Prav pred kratkim so neke besede med upokojenci ustvarile velik strah. Neki brihtnež je nekje izjavil, da so za upokojence pokojnine zagotovljene samo še letos, za drugo leto je pa že vprašljivo, če bo denar za njih.

Ne vem za gotovo, kam vodi ta namig iz govoric, vendar se mi zdi zelo nemogoče in nesmiselno vse skupaj. Vsak upokojeni je vendar s svojim delom vlagal denar, da bo na stara leta lahko živel. Vsakemu delavcu se odvaja denar za pokojnine. Potemtakem bomo najprej propadli mi delavci, šele potem naj bi zmanjkalo za upokojence.

Po moje je ta strah čisto odveč, toda pri nas vemo, da je vse možno. Obe resnici, ki sem vam jih opisal, sta globoko za premisliti. Toda — mislijo naj tudi tisti, ki so odgovorni za njih.

Zlatko Škrubej
Šmartno/Slovenj Gradec

Radioamaterji pregledali delo

Na 19. konferenci radioamaterjev Slovenije, ki je bila tokrat v Slovenj Gradcu, so slovenski radioamaterji pregledali štiriletni uspeh svojega dela. Konferenca se je udeležilo preko sto predstavnikov slovenskih radioklubov, v katerih je včlanjenih preko osem tisoč članov.

Na konferenci so posvetili največ časa sprejemanju statuta, v katerem so zlasti podčrtali, da se bodo odslej radioamaterji iz tistih krajev, kjer nimajo svojih klubov, lahko neposredno vključevali v zvezo. Ob koncu konference pa so podelili še priznanja in nagrade za memorial Pohorje 1990. Do poznih jutranjih ur so se radioamaterji zadržali na srečanju, ki ga imenujejo »hamfest«.

F.J.

Ivan Mihev — prvi z desne

Slovenj Gradec: PRENOVA MESTNEGA JEDRA NA STROKOVNIH OSNOVAH

Dvorišča naj bi v prenovljenem mestu dobila nov pomen, predvsem pa naj bi z njih izginile dvornice, skladvonice drv in druga navlaka.

Priprave na gradnjo mestne obvoznice in priprave na prenovo starega mestnega jedra gredo v Slovenj Gradcu z roko v roki. Brez obvoznice tudi prenova mestnega središča ni mogoča, in je torej predpogoj za revitalizacijo. Zato je razumljivo, da so priprave na obvoznico korak pred prenovo starega mestnega jedra, kjer pa so se dela tudi že lotili.

Treba je kar na začetku poudariti, da je staro mestno jedro Slovenj Gradec eden največjih

arhitekturnih spomenikov v Sloveniji. To je mnenje dr. Petra Fistra z ljubljanske Univerze, ki tudi dodaja, da v jedru doslej ni bilo veliko napak in bo obnova lahko dosegla svoj namen. Zato so se dela lotili zelo strokovno in načrti prenove bodo predvidoma končani do konca tega leta.

Prenova starega mestnega jedra naj bi sledila nekaterim osnovnim ciljem: ohraniti najkvalitetnejše spomenike ter identiteto naravne in

kulturne dediščine, nadomestiti in izboljšati manj kvalitetne dele jedra in stavb ter dopolniti ali prerasti neustrezne ali nerazvite sestavine v kvalitetnejše in bolj mestotvorne.

Tačas je v teku prva faza, ki obsega pripravo prostorske in arhitekturne dokumentacije ter drugih študij. Sredi lanskega leta so v Slovenj Gradcu že bili študentje fakultete za arhitekturo, ki so opravili temeljito preslikavo mestnega jedra. Študentje so pod Fistrovim vodstvom opravili pomembna terenska dela okrog pridobivanja strokovnih podlag, kot je ocena stanja, arhitekturno tehnične značilnosti ipd.

Pri izdelavi spomeniško varstve-

Projekt pa poleg Glavnega trga zajema še Trg svobođe, Meškovo, Cankarjevo, Ozko in Šolsko ulico, Vorančev trg, del Pohorske ceste in začetek Francetove. Gre za okoli 120 objektov, v katerih prebiva preko 500 meščanov.

Pričenja se tudi obdobje, ko bodo usmerjali gradnjo, ali natančneje – obnovo stanovanj v mestnem središču. Ta stanovanja naj bi bila po nekaterih ocenah tudi za petino cenejša, mestu naj bi dala še več življenja. Pritličja mestnih hiš bodo namenjena za trgovino, primerno obrt in podobno. V mesto bodo speljali tudi plin, tako da bi izginila drva in podobna navlaka z dvorišč, ki bi v prenovljenem mestu

MESTU DATI STARI BLIŠČ IN NOVO VSEBINO

ne analize sodelujejo slovenjgradčani z Zavodom za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Maribora, mariborski komunalni inženiring pa naj bi pripravil študije okrog reševanja prometne problematike.

Delo na tem področju je zelo zahtevno in zahteva strokovni interdisciplinarni pristop. Na upravni organizaciji za urbanistično načrtovanje projekt dejansko poteka že dve leti in ko bo načrt dokončan, se bodo domačini lahko lotili dela.

dobila novo vlogo.

Denacionalizacija bi to prenovo utegnila nekoliko zavreti, saj bo tudi v mestu vrsta zadev, ki jih bodo najbrž nekoliko dlje reševali. Sama obnova pa bo gotovo trajala desetletja ali še kakšno leto več.

Ali bo Slovenj Gradcu uspel veliki met, kot je Mariboru z obnovo Lenta?

(foto Jurač)

-mp

TP ZILA SLOVENJ GRADEC

se priporoča za nakupe v svojih prodajalnah v SLOVENJ GRADCU, v ŠMARTNEM in v MISLINJI.

Monografija Mislinjske doline

Več kot milijon dinarjev je v letošnjem proračunu občine Slovenj Gradec predvidenih tudi za monografijo občine Slovenj Gradec. Občinska vlada je že imenovala uredniški odbor, ki mu predseduje profesor Tone Turičnik, monografija pa naj bi izšla v začetku prihodnjega leta.

V Slovenj Gradcu so monografijo natisnili že leta 1981, vendar je kljub razmeroma visoki nakladi v teh letih že pošla. Pred desetletjem so natisnili 6000 izvodov, druga, popravljena oziroma dopolnjena izdaja, pa bo tiskana v 8000 izvodih (6000 v slovenščini, 2000 pa v nemščini in angleščini).

Prve izdaje ni mogoče ponatisniti, saj so nekateri podatki že krepko zastareli. **Težišče druge izdaje** bo na zgodovinskih in kulturnih vrednotah, izpuščena pa bo dnevopolitična podoba, notranjosti proizvodnih dvoran ipd.

V novi monografiji tudi ne bo turistične komponente, saj vzporedno potekajo priprave za turistični vodnik občine Slovenj Gradec. Ta bo zajel pot po Mislinjski dolini (od Hude luknje, Doliča do Pameč) ter poslovne in turistične informacije.

-pe

SGP KOGRAD DRAVOGRAD

**GRADBENO
PODJETJE**

SLOVENJ GRADEC

Dravograjčani imajo proračun: za javno porabo 64 milijonov.

OBČINA SMO LJUDJE IN... PRORAČUN

Dravograjška občinska oblast je edinstvena: od izhodišč je prešla takoj na predlog proračuna!

Seje skupščine občine Dravograd so za javnost edini stik z uradnim dogajanjem v tej najmanjši koroški občini, saj je občinska vlada svoje seje za javnost zaprla. Čas bo pokazal – in svoje bodo morali reči tudi volilci –, ali je bila njihova oblast za zaprtimi vrati bolj uspešna.

Po proračunu in razpravi na zadnjem zasedanju občinske skupščine sodeč tudi odborniki z vlado niso najbolj zadovoljni. Župan **Vinko Podržan** je vlado opomnil, da je od izhodišč za proračun pripravila kar predlog odloka proračuna – brez vmesnega osnutka, da bi lahko odborniki tudi kaj dodali ali odvzeli. Od koroških občin (nemara je to celo slovenski fenomen) si je takšno potezo privoščila samo dravograjška občinska vlada. Njen predsednik **Mirko Kotnik** se je sicer poskušal zagovarjati, da bi tudi izhodišča lahko imenovali osnutek, in s tem so se odborniki na koncu tudi sprizajzili. Sicer pa, kaj jim je ostalo drugega...

Že okrog samega besedila odloka o proračunu občine Dravograd za leto 1991 je bila živahna razprava. **Marjan Kovše** se je vprašal, od kdaj je njihov izvršni svet tako glasbeno nadarjen, da si je v členu 10. polastil pravico, da »podrobnejšo razporeditev in višino sredstev za posamezne potrebe na področju kulture, telesne kulture in za glasbeno šolo razporeja izvršni svet.« Občinska vlada se je prav tako odločila, da bo tudi podrobnejšo razporeditev sredstev sklada stavbnih zemljišč razporejala sama (na predlog upravnega odbora tega sklada), v proračunu pa bo teh sredstev kar 4,4 milijona dinarjev.

Glede samega besedila je Vinko Podržan vlado tudi vljudno poprosil, da bi besedilo prevedla v slovenski jezik, saj je zaradi zapletenih formulacij bilo marsikje slabo razumljivo. Odborniki so tudi pogrešali kakšen člen, ki bi izvršnemu svetu zadal nalogo, da bi tu in tam o prilivu in porabi teh sredstev poročal pred občinskim parlamentom.

O CENTRU

Samo trije še verjamejo, da bo na Meži nekoč stal veličasten poslovno-trgovski center s 14000 kvadratnimi metri trgovskih, skladiščnih, gostinskih in še kakšnih površin. Med njimi ni več Mirka Kotnika, predsednika izvršnega sveta, ki je še par mesecev nazaj z veliko vehemenco zagovarjal gradnjo tega centra.

Zdaj imajo pripravljen alternativni projekt, ki je precej manjših površin. Vendar pa bo prej treba prebresti še močvirje težav, saj se bodo morali dogovoriti z investitorjem Mercator Investo in podizvajalcem Koroškim birojem 88, ki pa je v stečajnem postopku. Kotnik se boji, da bo to pravljanje trajalo celo leto in bo tako po Dravi splaval denar za nerazvite, do katerega je občina Dravograd upravičena samo še letos.

Mirko Kotnik zagotavlja, da za novo različico tega projekta obstajajo investitorji, na obljube sedanjih investitorjev okrog tujih vlagateljev pa tudi tovariš Kotnik ne da več kaj prida.

CESTA SRAMOTE!

Odborniki dravograjške občinske skupščine so se jezili, ker njihova občina nikakor ni sposobna urediti odseka magistralne ceste pod nekdanjim železniškim mostom, kjer je s cestnimi ograjami postalo novo ozko grlo. **Željko Kljajič** je povedal, da je bilo na tem odseku nekaj hudih prometnih nezgod, in da je republiški inšpektor za ceste izdal že tri odločbe za ureditev odseka. Sama gradnja te ceste je tesno povezana z gradnjo trgovsko-poslovnega centra, ki naj bi bil bližnjica v Evropo.

Žal pa v Dravogradu niso uspeli urediti niti te 50 metrov

dolge bližnjice, kjer je že utrjen in nasut tampon in bi lahko z malo denarja to tudi hitro asfaltirali. Vsak dan hodi v šolo z Meže veliko otrok in bati se je najhujšega, je opozoril **Jože Žvikart**. **Vinko Podržan** pa je dejal, da je sedaj nastala še večja sramota.

Predsednik IS **Mirko Kotnik** je povedal, da za to področje obstaja kompleksen načrt, ki ga ima v predalu republiška uprava za ceste. Kotnik pravi, da ni problem denar za asfaltiranje teh 50 metrov, ampak obstoječi načrti, ki jih občina brez soglasja republiške uprave ne sme spreminjati.

Dravograjški proračun je spisan na nekaj lističih. Precej je tudi števil, vendar še vedno premalo, da bi odborniki res vedeli, za kaj bo denar porabljen. V postavki **komunalno-cestno gospodarstvo** je zapisanih več kot 4,4 milijone dinarjev, sledi pa vrsta dejavnosti – od vzdrževanja lokalnih cest, do vzdrževanja grobišč tujih armad. Iz tega pa ni razvidno, ali bo vzdrževanje teh grobišč dobilo toliko denarja kot lokalne ceste, manj ali več.

Adi Kralj je bil v razpravi odločen in je dejal, da je premalo denarja namenjenega za **delo krajevnih skupnosti**. Skupaj je v proračunu za KS namenjenih 443 tisočakov, za delovanje strank (sem je vključen tudi občinski odbor zveze združenj borcev) pa kar 533 tisoč dinarjev. Kralj je predlagal, da bi se del denarja, namenjenega za stranke, preusmeril za delovanje krajevnih skupnosti, vendar je **Dušan Kudrnovskij** dejal, da se Ljudska stranka s tem že ne strinja.

Odborniki so dobili na mizo tudi prvo številko občinskega glasila z »izvirnim imenom« Poročevalec. Stroški za to glasilo, ki bo izhajalo predvidoma enkrat na mesec, so vključeni v proračunska sredstva, namenjena za delovanje KS. Za glasilo predvidevajo v letošnjem proračunu okoli sto tisočakov.

Mnenja so se kresala tudi okrog **kulture, telesne kulture in glasbene šole**. **Željko Kljajič** je menil, da je telesni kulturi glede na njeno množičnost odmerjenih premalo sredstev. Glasbeni šoli, kjer je bist-

veno manj učencev kot rektorjev na igriščih in telovadnici, pa je vlada namenila več denarja. **Marjan Kovše** pa je menil, da občina mora imeti glasbeno šolo. Pred dnevi je mlada Dravograjčanka na republiškem tekmovanju glasbenih šol osvojila prvo mesto; vendar je **Miran Švarc** k temu dodal, da le-ta obiskuje glasbeno šolo na Ravnah.

Odnos do **raziskovalne dejavnosti** je izkazan tudi v proračunskih sredstvih: za kritje obveznosti iz leta 1990 je namenjenih 50 tisočakov, za pripravo in preverbo razvoja Libelci pa 39.616 dinarjev. **Jani Kavtčičnik** je menil, da je tudi to preveč, saj doslej nobena študija ni dala rezultatov. **Adrijan Zalesnik** iz Libelci pa se je potegnil za svoj kraj in dodal, da je občina za Libelice doslej pripravila samo študijo pridobivanja gramoza, ki pa je Libelčani niso sprejeli. **Drago Jurhar** je opozoril, da v proračunu ni videti denarja za gozdne ceste, ki jih je v občini okoli 200 kilometrov in jih nihče ne vzdržuje več.

Občinska vlada se je odločila za zanimivo strategijo: za razlago in za odgovore je skrbel **Mirko Grubelnik**, ki je v dolgotrajnem in dolgoveznem nastopu odbornike prepričal, da ni druge možnosti, kot da proračun sprejmejo. Proti sta bila le dva odbornika, in tako bo v letu 1991 za javno porabo v dravograjški občini namenjenih 64.625.979,00 dinarjev, za sklad stavbnih zemljišč pa še 4.421.000,00.

M. Petek

Iz seje Skupščine občine Radlje:

Odborniki so sprejeli predlog občinskega proračuna, v razpravi pa so sodelovali člani izvršnega sveta, ki so predstavili programe in finančne potrebe za delo posameznih rešorejev.

Medtem, ko so brez razprave in pripomb sprejeli predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o določitvi nalog, ki jih od 1.1.1990 začasno opravljajo organi SIS z območja občine Radlje, predlog odloka o usklajevanju davčne politike v letošnjem letu in predlog odloka o dopolnitvah odloka o davkih občanov, pa je le bilo več razprave pri sprejemanju občinskega proračuna.

Skupni prihodki proračuna znašajo 118.237.000,00 din. Pri prihodkih je občina zajela 4 milijone din iz sklada stavbnih zemljišč, ki je namenjen za financiranje nalog na področju komunalne dejavnosti, 6 milijonov pa bo znašal kredit, torej največ do višine 7 % od izvirnih prihodkov proračuna.

Čeprav je težko iz prazne malhe karkoli deliti, pa je k razumevanju pomembnosti nekaterih nalog za občino še zlasti prispeval predsednik komiteja za gospodarstvo **Franc Zaucer**. Posebej je poudaril, da ni primera v proračunu, ko bi denar komurkoli jemali in ga namenili drugam, temveč so letos kljub težavam namenili nekaj denarja za nove naloge: **za intervencije v gospo-**

darstvu, kjer gre predvsem za sodelovanje pri ustanavljanju novih podjetij in odpiranje delovnih mest (3.000.000,00 din), **za dokončanje prizidka OŠ Muta** (1.700.000,00 din), **za odlagališče živalskih trupel** (1.550.000,00 din), **za turizem**, predvsem za začetek izdelave projekta turističnega razvoja v občini (300.000,00 din), **za kmetijstvo** – za naloge, ki jim občina mora zagotavljati sredstva poleg republike (650.000,00 din) in **za komunalne naloge** – za sofinanciranje (3.070.600,00 din).

Predsedstvo skupščine občine Radlje se je tokrat odločilo, da lahko novo ustanovljena stranka Sivi panterji skupščini predloži pripombe in stališča k proračunu in delegatska vprašanja. Odborniki pa so izglasovali, da bodo njihova stališča in pripombe kljub temu, da niso člani občinskega parlamenta, upoštevali.

V razpravi o proračunu je bilo nekaj besed namenjenih gospodarskemu položaju podjetij, kjer so bili odborniki enotnega mnenja, da morajo biti tudi velike firme ob razvoju drobnega gospodarstva deležne večje pozornosti. Delegat **Mirko**

Petrič je bil mnenja, da je stanovanjsko gospodarstvo preveč okleščeno, standard pa bo občutno padel, kajti denarja je letos le še za 2 ali 3 stanovanja.

Jožica Andric je v razpravi poudarila, da bi pri osnovnem izobraževanju vendarle morali upoštevati plan sredstev na lansko realizacijo in da si mora IS še zlasti prizadevati za izenačitev osebnih dohodkov v šolstvu na ravni Slovenije. Menila je, da denar iz proračuna zadošča le za plače, za amortizacijo pa ga ne bo. V odgovor so ji pojasnili, da bodo šole odslej za tovrstna sredstva morale same poskrbeti.

Delegatka Zelenih zgornje dravske doline **Marija Gerold** je poudarila, da nam republika še zdaleč ne vrača toliko sredstev kot nam jih jemlje. Za ekološke raziskave in ureditev odlagališča odpadkov ni denarja. Še zlasti pa je menila, da je izvršni svet v proračun namenjal in razporejal denar, ki naj bi bil namenjen sanaciji Bistrice. **Franc Žaucer** je to trditve dosledno zanikal in pojasnil, da v proračunu ni denarja, ki bi kakorkoli bil povezan z Bistrico. Zeleni so v nasprotnem primeru že imeli pripravljen predlog za nezaupnico izvršnemu svetu.

Delegat **Leopold Čas** je menil, da je vse premalo pozornosti namenjene spodnjemu delu občine

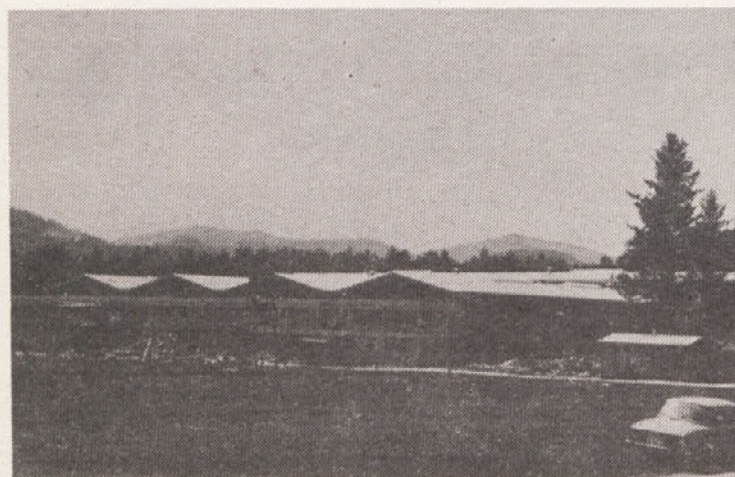
(Podvelka, Brezno, Kapla, Remšnik), ves denar se vedno namenja le na zgornji konec.

Nazadnje so delegati kljub realnim pripombam in pomanjkanju denarja predlagan proračun le sprejeli. Predsednik IS **Franc Fras** je še dodal, da je proračun že tako nižji za 20 % in znaša le 74 % povprečnega občinskega proračuna v Sloveniji. Vsako nadaljnjo nižanje bi bilo nerealno in problematično za normalno delo občine.

Nekaj več časa so v razpravi delegati namenili problematiki gospodarstva, kjer smo slišali vrsto podatkov. Dela vse bolj primanjkuje, kar pomeni 1000 delovnih mest manj. Zaposlenost pa se bo zmanjšala še za 10 % (800-1000 delavcev). Izvršni svet, direktorji podjetij in tudi odborniki skupščine so bili enotni v zahtevi, da pošljejo republiški vladi predlog in zahteve po sanaciji gospodarstva, kajti v nasprotnem primeru ob sedanjih obremenitvi podjetja ne bodo preživela.

Delegati skupščine občine Radlje so sprejeli tudi posamezne programe po področjih dela izvršnega sveta in se enotno zavzeli za skrajno racionalno obnašanje na vseh področjih.

I.F.

Gradnja nove tovarne na Dobravi - 1971/1973.

»Da smo bili tako neproduktivni, je posledica samo nas samih,« so kritično ocenili preteklo delo in ugotovili precejšen padec prodaje, ne le na tržiščih na jugu države, ampak tudi v Sloveniji. Zavedajo se, da jim tudi jutri ne more biti z rožicami poslano.

S prvim aprilom bo Tovarno Muta sestavljalo pet družb. Krovna-matična družba Tovarna Muta bo ustanovila še štiri družbe z omejeno odgovornostjo, za lastnimi računi in lastno tržno ekonomijo. V matici bodo torej ostale najnujnejše funkcije: razvoj, strategija financ, kakovosti, investicije in trženje. Tako bo odpadla solidarnost, ki so je bili nekateri programi doslej sicer vajeni in brez nje ne bi preživeli.

Matična firma ne bo imela interesa pokrivati izgub posamezne družbe, zanjo bo smiselni le dobiček. Trg in kapital bosta torej tudi za Tovarno Muta osnova bodočega dela. Do konca leta bodo tudi posamezne družbe morale sprejeti pogoje skupnega dela in prizadevanj, da bo zamišljena reorganizacija lahko tudi zaživel.

Skupaj bodo v prehodnem obdobju poravnali obveznosti za financiranje sprotnih funkcij, reševali obveznosti do odvečnih delavcev, obveznosti iz dosedanjega poslovanja ter izvedli inventure in bilance.

Posebna skupna skrb in naloga bodo odgovornosti in izved-

ba kriterijev za odpust odvečnih delavcev. Sindikat, kadrovska služba, zavod in vodstva posameznih družb bodo sodelovali pri izdelavi programa za reševanje tehnoloških viškov. Na seji delavskega sveta so posebej poudarili, da ne bodo grobo odpustili delavcev. Nenazadnje so Tovarno Muta pomagali oblikovati s svojim delom prav vsi, dejstvo pa je, da jih je vsaj 200 preveč.

Če ne bi šli v tak sistem bodočega poslovanja, ne bi preživeli niti meseca več, je poudaril direktor Marko Rutar, zato je zanje čas dragocena vrednota. Še zlasti pa je poudaril, da v Tovarni Muta ni zato, ker bi se imeli tako zelo radi, kajti pogosto si kar preveč nagajajo, temveč zato, ker je prepričan, da poslovnost Tovarne Muta lahko pelje v boljšo prihodnost, tako kot so si jo zastavili.

Prav vsi se srečujejo z novim poslovanjem, tako Rutar kot vsi dosejani direktorji programov, zato bo najbrž poleg omenjenih ciljev in pogojev potreben še zlasti razum, veliko strpnosti in razumevanja.

Kdo bo komu nagajal odslej? No, to najbrž ne bo več potrebno! Ta trenutek bo energija nekaterih usmerjena pač drugam, če bodo hoteli dobro živeti. Prepričani smo, da bodo uspešni.

Pa srečno pot Tovarni Muta!

PRVOAPRILSKES - TODA ZARES

Na Muti so imeli svoj čas tudi visoke obiske.

TOVARNA MUTA OD 1. APRILA DRUGAČE

Delavski svet Tovarne Muta se je na svoji redni seji 25. marca odločil in sprejel (do takrat samo vizijski) program razvoja podjetja Tovarna Muta ter potrdil bivšega direktorja **Marka Rutarja** za direktorja.

Kar nekaj mesecev so se v Tovarni Muta pogovarjali o reorganizaciji tega podjetja, ki je

v občini Radlje zaposlovalo 1400 delavcev. Tokrat so pripravili temeljito utemeljitev nove podobe podjetja, ki naj bi obdržalo fizično prodajo na ravni iz leta 1989, zmanjšalo število delavcev za 200 in obdržalo osebne dohodke na ravni povprečja industrije Slovenije.

ARMATURE MUTA - ODSLEJ SAMOSTOJNI

Kar nekajkrat so prekinili delo v Armaturah Muta zaradi neizplačanih osebnih dohodkov, kajti pod streho Železarne Ravne (dogovorjeni so bili za izplačevanje OD v enakih terminih) so bili odvisni od njenega poslovanja in likvidnosti. Nezadovoljni pa so bili predvsem zato, ker njihova likvidnost ni bila vprašljiva.

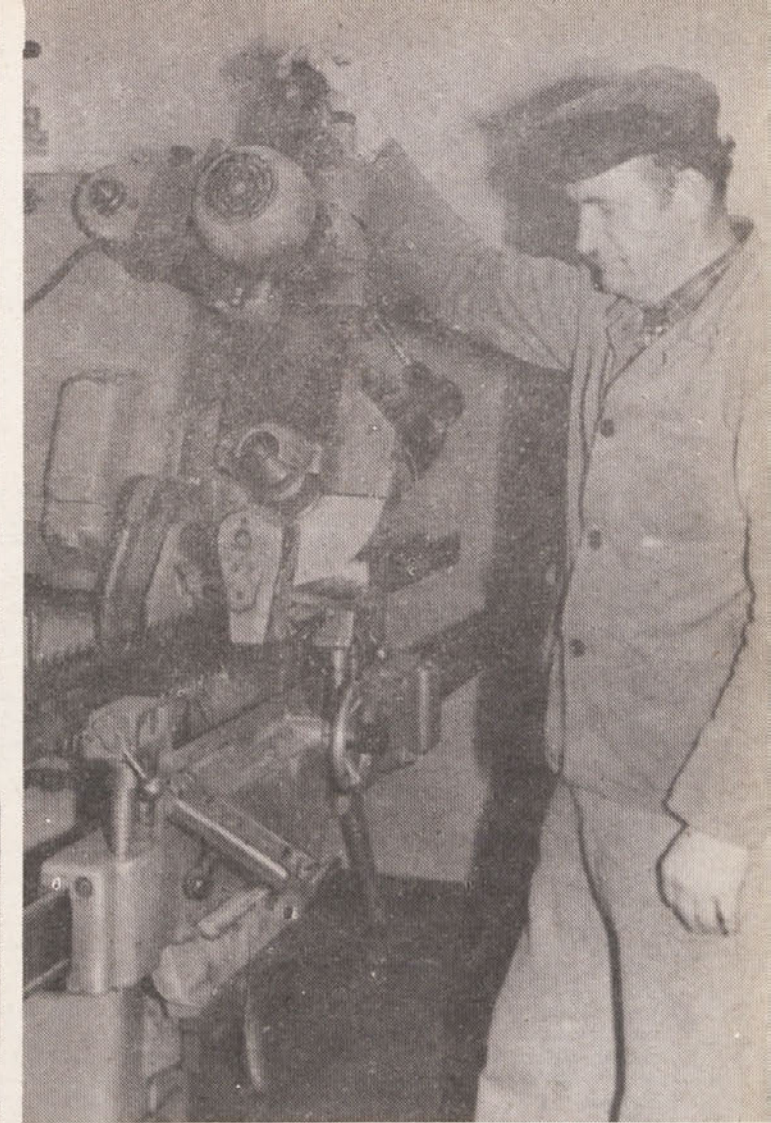
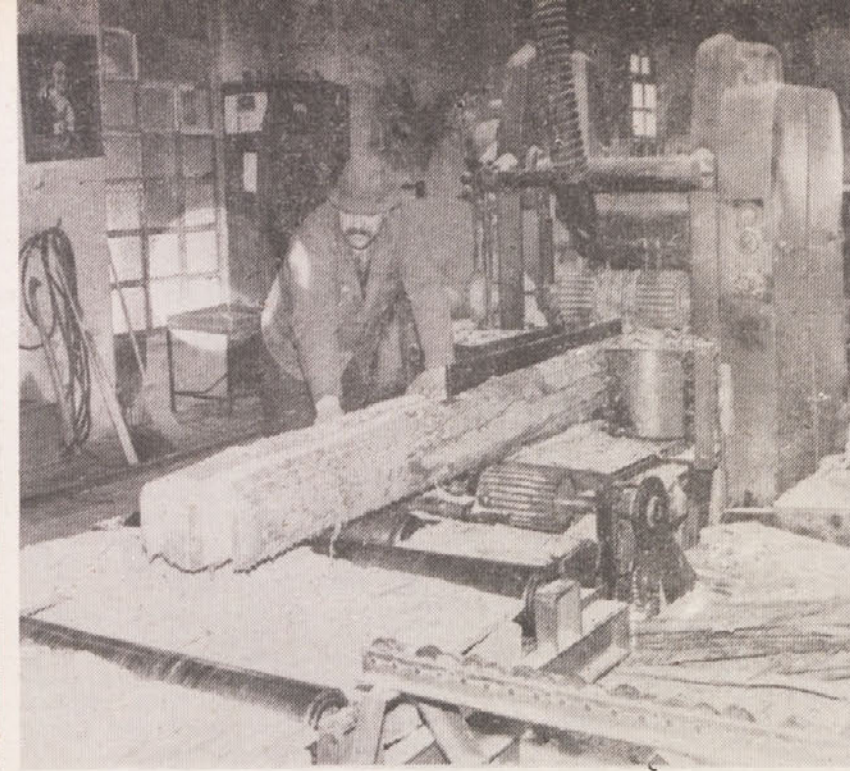
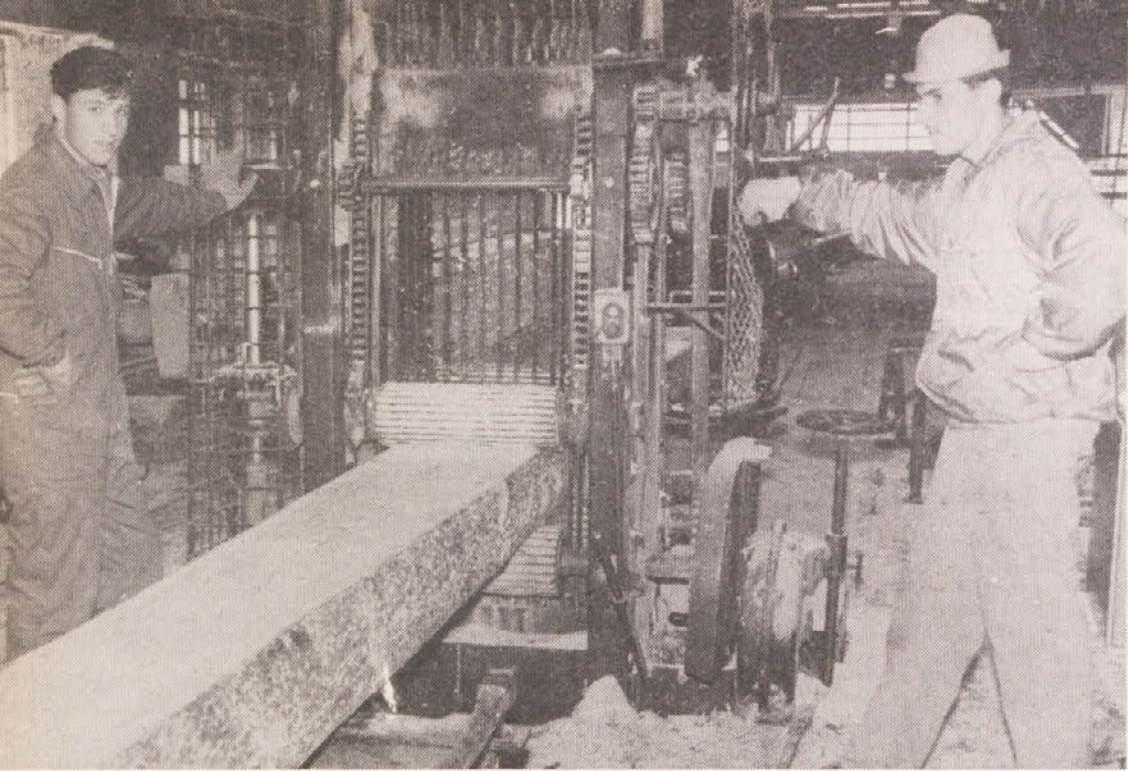
Vso to nezadovoljstvo je narekovalo tudi Armaturam, da se bodo osamosvojile, prav tako s prvim aprilom. Postali bodo samostojna delniška družba s svojim notranjim in deviznim računom. Armature so namreč še vedno ene izmed večjih izvoznikov v Koroški regiji. Letno izvo-

zijo za ok. 8 milijonov na tržišča Zvezne republike Nemčije, Avstrije in Amerike, nekaj pa tudi v Sovjetsko zvezo in Svico.

Če bodo Armature samostojna delniška družba, pričakujejo, da bodo lahko svojim delavcem, glede na dober likvidnostni položaj, osebne dohodke izplačevali v roku, kar jim do sedaj ni bilo mogoče.

Ustanovili so svoj poslovni in upravninski odbor, sprejeli svoj statut in tako ustvarili možnost za popolno samostojnost. Prepričani so v dobro odločitev in če bo dovolj naročil, se jim res ni treba bati prihodnosti.

I. Fasvald

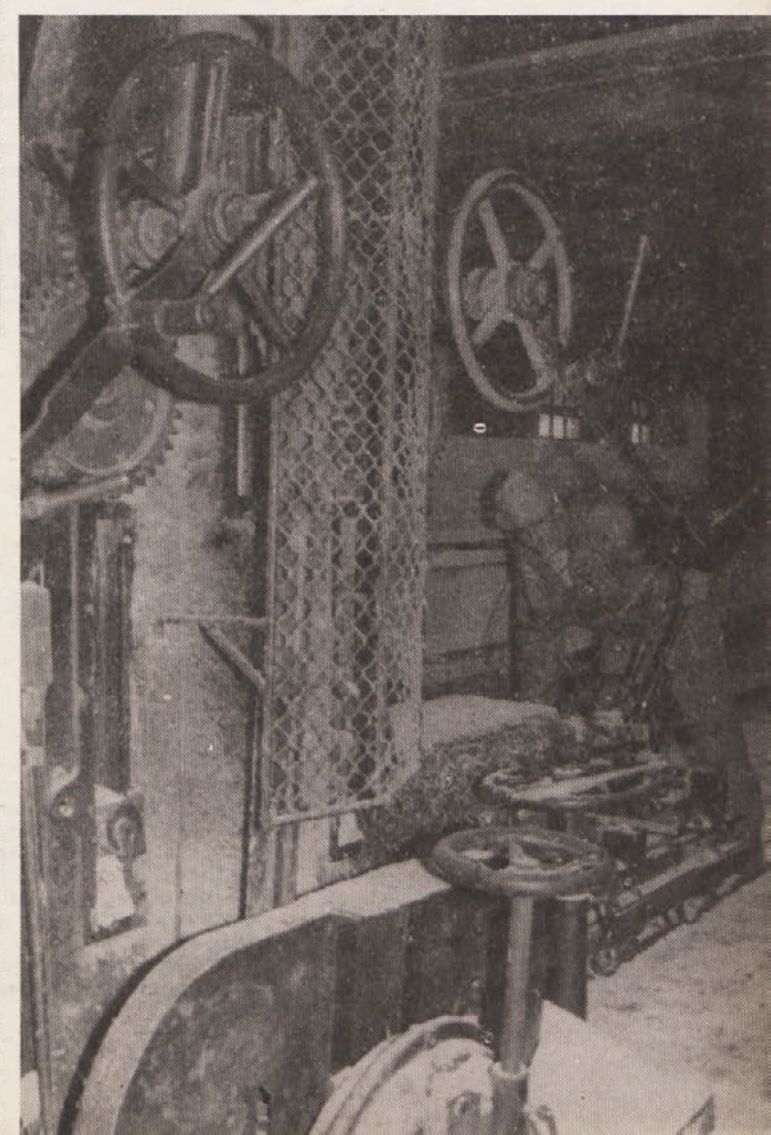

LES

Slike: Franc Jurač

NAŠE BOGASTVO

Piše: Silvija Borovnik

Noje slovenšče kunst

Pred časom sem si v celjskem gledališču ogledala Kabaret Svetlane Makarovič. Najbolj me je zabavalo besedilo, namreč tisto o »slovenskih revah«, ki da vedno in povsod »znajo vse tuje jezike«, o prilagodljivih in priročno raztegljivih Slovencih, ki jih Makarovičeva imenuje zato kar »oberkraineršmirsimbol«.

Besedilo je dandanes spet vroče, pekoče in žgoče sodobno, kot posmeh Slovincem, ki ob stikih s tujci vedno prvi pozabijo na svojo materinščino in spregovorijo, čeprav ne znajo, po hrvaško, angleško, nemško... Ta pesem je bila (in je še) tudi jasna klobuta Avsenikom, tem »narodnim junakom«, ki so se že korak čez državno mejo imenovali Original Oberkrainer, prodajajoč slovenstvo že zdavnaj za trde valute. Po evropskih odrih so tudi skakali v slovenskih narodnih nošah, ki pa so tako preneseno podobne avstrijskim ali nemškim...

No, morda imajo tako podobnost v mislih tudi naši politiki, ki dandanes govorijo o »tisočletni povezanosti Slovencev z Avstriji«, vsi tisti pač, ki so dovolili speljati v javnost špekulacije, da bo Slovenija nekakšna deseta avstrijska provinca. Pismi o Sloveniji vsekakor niso brali. Še Prešernove Vrbe ne in ne Cankarjevih Hlapcev. Očitno pa so jih učili tudi drugi (drugačni) profesorji zgodovine in slovenščine kot mene. Namreč: Marsikaj od tistega sem že pozabila in še več zamešala (partizani so bili nekoč nežne ovčke,

danes so volkovi; Tito je bil nje-ga dni naš dobri očka, danes je grdi stric, pa še babjek in zapravljivec povrhu). Nekaj pa bo vendarle ostalo zapisano v tej moji preprihani glavi: Iz pouka zgodovine sto in ena lekcija o tem, kako da so Slovence zmeraj zatirali drugi, večji narodi, med katerimi so bili Avstriji prav posebno prizadevni. Od pouka slovenščine pa zgodba o Martinu Krpanu, ki da je rešil cesarski Dunaj strašnega Brdavsca, v zahvalo pa dobil brco v genitalije.

Spoštovano občestvo, taka je ta: Dokler bomo Slovenci v sosednji Avstriji videli le dobro založena nakupovališča in si razen hitrih avtomobilov ne bomo želeli nič od sicer bogate in raznovrstne kulture, dotlej tudi Avstriji v nas ne bodo videli drugega kot trpežne, nekultivirane črnce za svoje plantaže banan. Slovenski politiki nas danes pocieni ponujajo Zahodu z izgovorom, da so propadle že skoraj vse nekdanje slovenske izvozne znamke (kot npr. Elan) ter da potemtakem, reveži, nimamo druge izbire kot oditi na tlako. Pozabljajo pa, da v Evropi še lepše od Elana zvenijo imena kot: Miklošič, Plečnik, skupina Laibach, Marjana Lipovšek, Stanko Arnold, Pandur, Tisnikar... in pa: lipa, Mladina. Zatorej le ostanimo v dobrih odnosih s sosedmi, imejmo radi tako Mozarta kot dunajske zrezke. Toda rajši kot tujceve banane negujmo svoje tegeljčke. Pa še s črno pasto se nam ne bo treba mazati.

Piše: Bojan Borstner

Novinarje izganjajo, mar ne?

Nekoč je bila dežela, v kateri se je zrcalila modrost narave in milost bogov. Sestavljena je bila točno po računih inženirjev človeških duš – politikov. Nato so se vanjo naselili ljudje. Kmalu so dosegli dobo ženitve in rojevanja otrok. Če danes hodiš po njenih mestih in vaseh, srečuješ pohabljenca, pritlikavca, grbavca, bradate ženske. Ampak najhujšega ne vidiš; grleni glasovi odmevajo iz kleti in skednjev, kjer družine skrivajo otroke s tremi glavami in šestimi nogami. Inženirji so pred težko izbiro: ali priznati, da so bili njihovi računi zgrešeni in da njihove številke ne morejo opisati neba, ali pa razkriti, da je red bogov prav ta, ki se zrcali v deželi po-sasti.

O razmerah, kakršne pač so, govorijo politiki in pišejo novinarji. Prvi jih ustvarjajo, drugi jim dajejo dokončno obliko. Eni brez drugih ne morejo – usojeni so si. Vendar ima ta usojenost pomembno podmeno: prvi so prvi in drugi so drugi, kar pomeni, da politiki izvorno določajo tisto, o čemer pišejo novinarji. Toda, čeprav so novinarji drugi, šele njihovo pisanje omogoči spoznanje tistega, kar delajo prvi. In zato je novinarje potrebno disciplinirati.

Več načinov discipliniranja poznamo iz zgodovine. Vsem pa je skupno spoznanje, da se vsaka oblast nagiba k demagogizaciji in v skrajni točki k totalitarizmu. Discipliniranje je lahko zunanje – cenzor odloča o tem, kaj bo objavljeno in kaj ne – in notranje,

ko se s pomočjo mehanizmov vplivanja na posameznika v njem samem vzpostavi cenzor – avto-cenzura kot kastracija novinarske ustvarjalnosti.

In, ali danes obstaja zunanje discipliniranje? Nikakor ne, saj smo vendar demokratična družba, ki temelji na eni od osnovnih pravic, ki si jih je meščanstvo izbojevalo že pred dvesto leti – svobodi tiska.

Na mesto zunanjega bi naj stopil notranji cenzor. Ta dobi danes podobo »boja za suverenost in samobitnost slovenskega naroda«. Vse, kar se dogaja v družbi, je samo del celovitega scenarija, ki nas vodi v »svetlo bodočnost«.

Ampak na tej poti so potrebne žrtve in mi se danes ne sprašujemo o njih, ampak samo o »svetli bodočnosti«. Zakaj tako? Zato, ke so vse izgube stvar zgrešene preteklosti in vse pozitivnosti so stvar sedanjosti. Toda, »spomini na prihodnost« so preveč živi, da bi jih lahko enostavno zamolčali, takrat, ko pišemo o sedanjosti.

Resnica sedanjosti je ravno v tem, da (še) ne moremo priznati, da so težave, s katerimi se soočamo, del inženirjevih (politi-kovih) izračunov in da za to niso krivi tisti, ki o njih pišejo. Zato poskušamo spreminjati – zamenjavati novinarje in če to ne bo dovolj, bomo zamenjali samo javnost, da bi lahko ostala »pravilnost« izračunov o demokraciji v naši deželi.

Piše: Marjan Kolar

Vsakanjost v politiki in leposlovju

Zunanjo podobo določata jezik in oblika. Najimunitnejša politična retorika ne zdrži primerjave s sočnostjo, klenostjo in prisposodno barvitostjo umetniške besede. Grozljivo je, kako govorniki vlečejo svoje razprave v nedogled, medtem kot pisatelj vsakršna časovna obdobja igraje strne v nekaj odstavkov.

Poglaviten je predmet pozor-

nosti. Politiki zastopajo svoje volilce, zanesljivo člani lastne stranke, v vsakem primeru torej neko anonimno množico. Nasprotno je pisatelju zmeraj prvi posameznik. Ves se posveti oblikovanju svojega junaka. Ko mu vdihne dušo, stopi pred nas enkratni človek.

Med dvema takima človekoma zraste napetost, med tremi, štiri-

rimi se splete drama. Pri tem nas umetnost vselej postavi pred izvršeno dejstvo. Vse, kar se zgodi, je čudno neizogibno. Usodi kakor da ni mogoče uiti, ker je vsakomur položena v zibel in je odtlej del nas.

Cisto drugače politiki. V prepričanju, da so glasniki množic, se borijo za prodor svojih projektov – gospodarskih, socialnih, kulturnih. Če jih uspejo uveljaviti, se dvignejo na lestvici uspešnosti, če ne, izgubijo bitko.

Vojne ne izgubijo nikoli, saj vedno lahko urežejo kos svojega vsakdanjega političnega kruha, ki se mu reče usklajevanje različnih stališč, dogovarjanje in pogajanje. V zadnjem času smo pač tudi laiki doumeli, da so politični kompromisi nuja, brez katere menda že mirnega spanja ni več. Toda bodi kompromis še tako pomembna reč, manjka mu prizvok usodnosti, te nepogrešljive legure besedne umetnosti.

– Če se je namreč z usodo mogoče pogajati, ni to več nobena usoda.

Šele kakšna kolektivna zmeta skupščine s tragičnimi posledicami bi dala snov za umetniško oblikovanje.

A za katero skupščino pravzaprav gre? Za podeželsko občinsko ali za republiško? Kje so bistvene razlike? Maratonse seje tam in tu, patetika ali protokoliran dolgčas. Če iz obzirnosti do pomembnih vsebin in iz lojalnosti do ustanove o tem ne govorimo na glas, se stvar nič ne spremeni.

Naposled tam in tu resni, izobraženi in vsega spoštovanja vredni ljudje preradi izgubljajo živce in se pričkajo za osebni ali strankarski prestiž.

Zdi se torej, da je podeželje tam in tu. Sicer slovensko, vendar z vsemi atributi provincialnega.

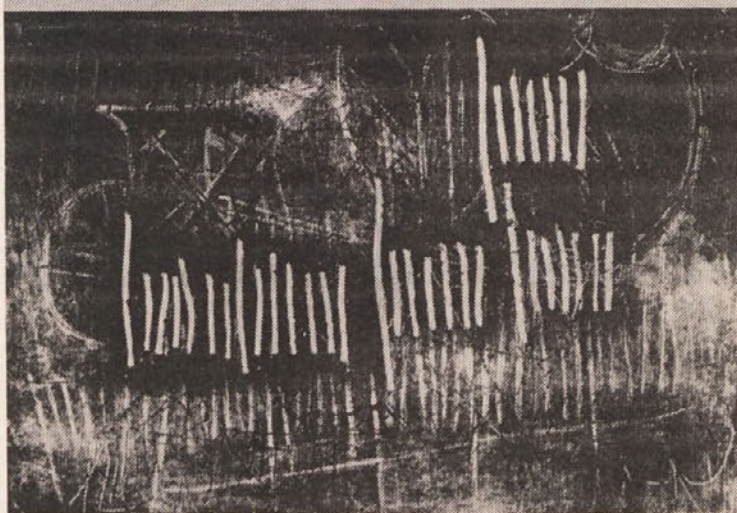
III. KOROŠKI LIKOVNI BIENALE

Zdi se, da sem nekje slišal, da je letošnji koroški bienale (oz. prvi-krat trienale) na novo zasnovan, da ima nov koncept. Vendar vse kaže, da je edina sprememba ukinitve plakete »bienala« in skrit izbor.

Ne dvomim, da so organizatorji (ali morda organizatorja) želeli posredovati kaj novega ali vsaj drugačnega, vendar tega nikakor ne vidimo. Vsak avtor se pač predstavlja s svojimi deli, morda obsežnejše kot v »starem konceptu«, pa ga vendar ne spoznamo kot nekaj drugega ali temeljiteje. Niti ne razumem – ali ne morem – prednosti, ki jih ima nova varianta. Razpis bienala (ali povabilo nekaterim avtorjem) lahko prav tako zagotavlja zadostno kvaliteto, saj končno žirija pač izloči slabo ali slabše. Delo žirije pa je prav tako ločeno od javnosti in tudi mnenj avtorjev o lastnem delu – vsaj naj bi bilo.

Želja po ekskluzivnosti ali čem drugem v primeru tki. umetnosti, izvirajoče iz koroških korenin, nikakor ne more biti vodilo. Bistven je prikaz ustvarjalnosti avtorjev (ali tudi ne), ker je ekskluziviteta verjetno rezervirana in tudi smiselna za razvita in s tem selektivna kulturna področja ali druge priložnosti.

Josef TICHY, Brazgotine I, 1988, jedkanica, 58 x 88 cm

Novitete, konceptualnosti pa kvečjemu pomenijo samozadovoljstvo posameznikov, vztrajanje na nečem novem ali posebnem, drugačnem in kaj vem, kaj še vse.

»Drugačnost« od prej vsekakor ne zadostuje, posebno še, če prednosti III. bienala niso jasne. Ne dvomim, da je osnovna želja težnja po garantirani kvaliteti. To pa lahko zadosti tudi razpis bienala z določenimi normativi, kot pomembne razstave v tujini, udeležba na mednarodnih razstavah, ustrezna strokovna izobrazba. Na razstave končno hodijo ljudje iz določenih vzgibov – zanima jih umetnost, se na ta način družbeno afirmirajo, so službeno vezani, pokažejo nove obleke ali nove zobe. Obiskujejo pa jih tudi ljudje, ki se spoznajo na umetnost, ki se z njo tudi ukvarjajo, če pa že to ne – slikajo, kiparji ali praskajo po cinkovih ploščah.

Skratka, računati je treba tudi in predvsem na te druge, ne glede na laična mnenja nekaterih »poznavalcev« umetnosti. Trdim in tudi verjamem, da galerija v Slovenj Gradcu ne bo nič slabša in mesto nič manj slavno in zaslužno, vse skupaj prav nič ogroženo, pa četudi bo razstava postavljena po ustaljenih kriterijih, vsekakor bolj logičnih.

Dejstvo je, da tokratni izbor kljub dobrim namenom ničesar ni pridobil ali prispeval. Razstava (tudi bienale ali trienale) mora končno zadostiti širšim, osebnim in tudi profesionalnim zahtevam.

O kvaliteti razstavljenih del ne dvomim, sistem izbora pa ne daje vseh možnosti in tudi ne vsem, ki so primerni za takšne prireditve.

Slovenjgraške namene, izbore, težnje, vzgibe, trud po drugačnem lahko razumem, upoštevam in morda me razveseljujejo. Upajmo, da bo razstavo obiskal tudi kakšen organizator razstav ali kakšen »kulturnik« z Raven na Koroškem in se kaj naučil.

Benjamin Kumprej
akad. slikar

OSSIP ZADKINE (1890–1967)

V Galeriji likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu so zasnovali veliko razstavo del (46 skulptur in 22 grafik) slavnega francoskega kiparja Ossipa Zadkina (1890–1967). Realizacija razstavnega projekta je dogodek, ki dopolnjuje odkritje Zadkinove skulpture–spomenik francoskemu pesniku Guillaumeu Apollinairu v atriju Galerije v letu 1990.

Ossip Zadkine velja ob Jacquesu Lipschitzu in Henriju Laurensu za najpomembnejšega predstavnika kubistične plastike. Njegovo kiparstvo je v osnovi ekspresionistično, temelji na figuralnem pristopu, navdihuje pa se tudi pri grški mitologiji. Delal je predvsem v kamnu, bronu in lesu, mnoga njegova dela so izrazito monumentalnih dimenzij.

Umetnikovo pregledno razstavo, ki jo bodo odprli 5. aprila in bo v prostorih Galerije likovnih umetnosti Slovenj Gradec na ogled do 5. julija 1991, so pripravili v sodelovanju z Muzejem Zadkine iz Pariza. Predstavitev mojstrovih del bo dopolnjeval izbor zgodnjih del slovenskega akademskega kiparja Stojana

Batiča, ki se je v Zadkinovem ateljeju izpopolnjeval ob koncu petdesetih let.

Atraktivnost reprezentančnega mednarodnega projekta zagotavlja velik interes likovne publike, ne samo v našem ožjem okolju, temveč tudi v širšem evropskem prostoru, saj Zadkinova dela le redko odrinejo na pot po galerijah in muzejih širom sveta.

JANKO DOLENC ZNOVA RAZSTAVLJA

V Galeriji dr. Staneta Strnada je bila 22. marca otvoritev skulptur iz lesa **Janka Dolenca**, razstava pa je v avli Splošne bolnišnice Slovenj Gradec odprta dobre tri tedne.

Janko Dolenc se po letu dni znova predstavlja koroškemu občinstvu s ciklusom del, ki jih ustvarja skozi vse življenje. V ospredju sta še vedno mati in otrok, skratka – Prežihova Meta. Les je tista snov, ki v rokah Janka Dolenca dobiva svojstveno vsebino, mu pa kdaj pa kdaj pridaja še kakšen pastel.

Janko Dolenc: »Živel sem v umetniški družini, oče, poklicni kipar, me je k temu usmerjal. Usoda pa je hotela, da sem kiparjenje iz lesa obdržal, čeprav se zanj nisem šolal. Čas me je prisilil, da sem ostal vseskozi zvest temi, ki jo ohranjam še danes. Mladost je kriva, da vidim življenje temno, zato moj kip matere simbolizira mladostno razočaranje, da nisem bil v stanju uresničiti svojih želja. Najprej se ob tem spomniš na tolažbo matere, v njej vidiš srečo in tudi trpljenje. Vmes je kriva, da vidim življenje temno, po kateri me poznate.

V svojih spominih se vedno znova ustavljam v Slovenj Gradcu, tam sem razstavljal že 1960 leta. Večje razstave sem imel tudi v Beogradu, Celovcu, bilo pa jih je vseh skupaj, tudi skupinskih, okrog 150.«

Janko Dolenc, kipar iz Vuzenice, si življenja brez kiparjenja in lesa, ki je svojstveno samo njemu, ne more predstavljati več. Z lesom je rasel, z njim živel, vanj klesal svoj pečat življenja in mu podaril dušo. To pa je najbrž, poleg miru, vsakemu umetniku največja vrednota.

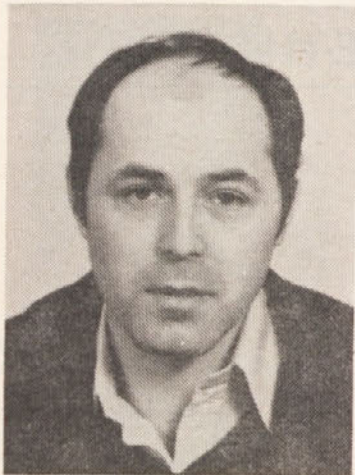
IF

GALERIJA

N KOLAR d.o.o.

SLOVENJ GRADEC

ŠOLSKA 5. TEL. 0602/44 044

V PARLAMENTU PREDVSEM O VSESLOVENSКИH TEMAH

POSLANEC JOŽE STUDENČNIK

Diplomiranega inženirja metalurgije **Jožeta Studenčnika** iz dravogradske občine, svetovalca generalnega direktorja v Železarni Ravne, je za poslanca izvolilo gospodarstvo, zastopa pa Demosove barve.

PREPIH: »13. marca naj bi v skupščini odločali tudi o usodi Železarne Ravne in vsega slovenskega jeklarstva, a potem niste. Pogodbo o poddržavljenju so podpisali, ne da bi prišla v skupščinske klopi. Vi ste bili v središču dogajanja, in veste, zakaj je prišlo do spremembe?«

JOŽE STUDENČNIK: »Lahko rečem, da je obravnava bila v skupščini, samo ne v skupščinskih klopah. Imeli smo jo na odboru za splošnogospodarske zadeve, kjer je bila tema po mojih občutkih pozitivno sprejeta. V razpravi je bilo nekaj pomembnih vprašanj, na katera sem v glavnem odgovoril. Poslance je zanimala predvsem cenejša varianta izhoda iz krize za metalurgijo. Podobno je bilo tudi pri predsednikih poslanskih klubov in na obravnavi po klubih. Liberalnim demokratom je podal informacijo pravnik Kos, v okviru Demosa pa jaz in moram reči, da je bila samo ena pripomba s strani Zelenih. Na to sem dal repliko in razprava je bila končana v desetih minutah. Na osnovi vseh teh razgovorov ni bilo treba za razpravo nikamor več, ker bi sicer samo zavlačevali delo na skupščini, kjer imamo vrsto drugih stvari. Nesmiselno je bilo, da bi z informacijo sploh obremenjevali poslance.«

PREPIH: »Pa s tem nečete reči, da je na odločitev za poddržavljenje Železarne Ravne vplivala predvsem časovna stiska?«

JOŽE STUDENČNIK: »Ne. Lahko rečem, da je bil predlog pozitivno ocenjen. Rečeno je bilo, da je sekretariat za gospodarstvo prvič pripravil dober predlog, ki predvideva celovito rešitev za metalurgijo. S tem se vidi, da ljudje hočejo, da se uredijo pozitivni programi, pri tistih, ki niso primereni, pa se s tem, ko pridejo v poddržavljenje, računa, da se v kasnejši fazi izločijo iz proizvodnega programa.«

PREPIH: »Kaj vi osebno menite o poddržavljenju železarne?«

JOŽE STUDENČNIK: »To je težko vprašanje. Lahko rečem samo to, da glede na razmere, v katerih se je zdaj znašla metalurgija, druge možnosti ni. Če bi se odločili za samostojno

pot, bi za svoje programe – takrat bi pač na njih delali – le težko dobili podporo. Vsem nam pa je jasno, da bi morali nedonosne programe izločiti, sicer ne bi preživel. Vprašanje je, če bi celo za dobre programe dobili denar. Ne bi imeli garanta, ki je zdaj v lastniku – državi; pa tudi socialnega programa sami ne bi zmogli.«

PREPIH: »Dovolj o zadnjem konkretnem primeru v skupščini. Spregovoriva še kaj na splošno o vaši funkciji. Ali po vašem mnenju parlament dovolj pogosto obravnava gospodarstvo?«

JOŽE STUDENČNIK: »V parlamentu obravnavamo ogromno raznih aktov, in je vprašanje, v kakšni obliki naj bi gospodarstvo posebej obravnavali. Do zdaj smo sprejemali predvsem informacije. Tudi ne vem, ali bi ga bilo smiselno pogosteje obravnavati, ker efekta ni. Tu je ta zaplet Slovenija – Jugoslavija, ko so akti z gospodarskega področja še vedno

bolj ali manj vezani na Zvezo. Najprej moramo zato urediti zakonodajo, drugače lahko sprejemamo samo formalnosti, saj mnogo sklepov republiške skupščine sploh ne pride do prave veljave. Sam parlament in obravnava bistva problema gotovo ne rešujeta! Lahko je rezultat obravnave kakšna zahteva, kakšna zadolžitev s strani vlade, a to je enako kot takrat, ko neki poslanec da pobudo, skupščina jo pozitivno oceni, realizacije pa ni!«

PREPIH: »Gotovo imate svoj pogled na to, kako rešiti slovensko gospodarstvo. Kakšen je?«

JOŽE STUDENČNIK: »Tu je jasna politična usmeritev, da je treba zadeve prenesti z Zveze na Slovenijo. Treba je izpeljati lastninjenje in potrebna je ustrezna zaščita gospodarstva. Mislim na to, da je nekatere proizvode treba obdavčiti, jih ocariniti itd., vendar ne tako, da bi doma naredili monopoliste. Ne – zaščititi je treba le toliko, da se proizvajalec

stalno žene, ne pa, kot se je zgodilo pri metalurgiji, ki je iz popolnoma zaščitene postala popolnoma nezaščiten panoga. Bili so podatki, da je lani Jugoslavija uvozila 800 tisoč ton metalurških izdelkov, slovenska metalurgija pa jih je izdelala okoli 700 tisoč, kar je skoraj enaka količina!

Nadalje mora biti v državi ustrezna davčna politika. Čeprav smo jo že zastavili, pa sedaj vidimo, da so datjave za naše gospodarstvo prevelike, čeprav smo metodo vzeli po zahodnoevropskem sistemu. V celotnem kontekstu pa je treba obravnavati tudi javno porabo, saj je naše gospodarstvo ni sposobno več v taki meri vzdrževati, kot zdaj. To je pokazal proračun, kjer je jasno, da so posledice manjših prihodkov manjši odhodki. Res pa je, da je pri odhodkih največji problem, ker vsak minister teži za tem, da čim več dobi, ker je to pač mogoče tudi ocena uspešnosti njegovega dela.«

PREPIH: »Kakšna je razlika med zasledenjem zbora združenega dela, v katerem ste, in skupščine?«

JOŽE STUDENČNIK: »Osnovna razlika je v številu, saj je v posameznih zborskih tretjina poslancev. Oblika dela, poslovnik in teme pa so po-

LDS PREŽIVLJA ŠOK?

Liberlani demokrati, v kar se je preimenovala nekdanja ZSMS, so od nje v glavnem prevzeli članstvo, vodstvo in tudi prostore. Morda je ravno zato čutiti pri njih utrujenost in manj entuziazma, kot ga imajo na primer nove politične stranke. Odkar ni več rednega dotoka finančnih sredstev in ni več denarja za profesionalne funkcionarje, je tudi njihova aktivnost precej zamrla. Brez tega pač enostavno niso navajeni delati?

V občini Radlje šteje stranka 60 do 70 članov, vodi pa jih sedemčlanski izvršni odbor. Večina članov je pripadala že nekdanji ZSMS, novih ni. Za to so to predvsem mlajši ljudje. Članarine doslej še niso pobirali, bo pa v prihodnje znašala 50 dinarjev mesečno za zaposlene in 20 dinarjev za nezaposlene. V aprilu pripravljajo večjo akcijo, in to okroglo mizo na regijskem nivoju na temo gozdarstvo. Pripravljajo tudi občinski program, v katerem bo velik poudarek na ekologiji. Opozarjajo na problem parkiranja tovornjakov v Radljah in podpirajo izvršni svet občine pri programu čiščenja vod in vodnih zajetij. Imajo svojo pisarno v občinski zgradbi in zaposlenega enega profesionalca, ki dela hkrati tudi za Socialistično stranko in Prenovitelje. V občinski skupščini imajo tri poslance.

V ravenski občini šteje stranka okoli 100 članov. Organizirani so v krajevne odbore – zaenkrat delujejo trije: v Črni, Mežici in na Ravnah. Svojo pisarno imajo na Prežihovi ulici na Ravnah, opravljanje tajniških in računovodskih zadev pa imajo honorarno organizirano. Sedemčlanski izvršni odbor je aktiven, saj se sestajajo vsaj dvakrat mesečno, da se pripravijo na zasedanje občinske skupščine. Predsednik ravenških liberalnih demokratov je tudi član republiškega vodstva stranke; poleg tega ima celotna Koroška še štiri člane republiškega sveta LDS. Glede na precej velik uspeh na lanskih volitvah bi od ravenških liberalnih demokratov pričakovali večji vpliv na kreiranje občinske politike.

Najštevilnejši so liberalni demokrati v Slovenj Gradcu – 125 jih je. Sedanje vodstvo so podedovali od bivše ZSMS, zato v aprilu pripravljajo volitve, na katerih bodo izvolili novo vodstvo. Svojo pisarno imajo v Kulturnem domu, kjer dela njihova sekretarka kot edini poklicno zaposleni kader LDS v koroški regiji. Financirajo se iz članarine in iz občinskega proračuna, saj imajo v družbenopolitičnem zboru tri svoje poslance. Poleg tega imajo svojega poslanca v zboru občin republiške skupščine. V svojem občinskem programu se zavzemajo

predvsem za izgradnjo obvoznice okrog Slovenj Gradca in za razvoj podjetništva, tudi s pomočjo posebnega razvojnega sklada.

Dravogradski liberalni demokrati se sestajajo predvsem po svojih stanovanjih – večje jih stare prijateljske vezi. Še vedno se držijo programa, ki so ga sestavili v času volitev pred letom dni. Takrat je bilo tudi sedem njihovih kandidatov izvoljenih v občinsko skupščino, poleg tega pa še poslanec za zbor občin republiške skupščine. V najemu imajo manjšo pisarno, delijo jo s prenovitelji. Poklicno zaposlenih nimajo.

Občasno se predstavniki liberalno demokratske stranke vseh štirih koroških občin sestajajo tudi na regijskem nivoju. V kratkem bodo izvolili novo vodstvo, saj želijo nekateri stari člani prenehati z delom.

Kot kaže, koroški Liberalni demokrati po velikih spremembah zadnji dve leti v Sloveniji nekako še iščejo svoj položaj in sami sebe. Kljub temu, da so njihove organizacije dokaj številčne, vlada pri njih mrtvi. Če se razkorak med močno opozicijsko vlogo, ki jo ima stranka na republiški ravni in tem, kar se dogaja v organizacijah po občinah. Vsekakor je skrajni čas, da prebolijo šok in se tudi tu bolj uveljavijo.

S.S.

dobni. Razlika je tudi v tem, da je s tem, ko nas je več skupaj, tudi več ljudi, ki se izredno radi izpostavljajo pred govorniškim odrom in zavlačujejo se, efekta pa ni. Na koncu namreč vedno pridemo do sklepa z bore malo odkloni od tistega, kar je bilo predloženo. Menim, da je sistem dela v skupščini malo neroden, ker je treba na njej uskladiti sklepe, ki jih vsak za sebe sprejme zbori. Tako se je treba vedno prilagajati. Je pa to prilagajanje odvisno od teme. Če je gospodarska, je za zbor združenega dela prilagajanje manj, kernosilno osnovno težo prav ta zbor.«

PREPIH: »Ali ste tudi v kakšni republiški komisiji?«

JOŽE STUDENČNIK: »Sem član komisije za strategijo regionalnega in nacionalnega razvoja ter član novo oblikovane komisije za sojenje četverici, ki pa ne dela. Kot sem že omenil, sem v odboru za splošnogospodarske zadeve, sem pa tudi predsednik mandatno – imunitetne komisije v zboru združenega dela.«

PREPIH: »Kako ocenjujete prvi slovenski demokratični parlament? Ali je v njem veliko nespozorumov? Ali pogosto prevladajo politična ozadja? Zmagujejo v njem argumenti ali ne?«

JOŽE STUDENČNIK: »V demokraciji je jasno, da prihaja od različnih pogledov in soočanja stališč, kar v bližnji preteklosti ni bil pogost pojav. Pri tem me moti to, da o demokraciji, ki da je ni, največ govori opozicija, predvsem v trenutkih, ko izgublja korak za korakom svoje strateške stebre, ki si jih je ustvarila v svojem relativno dolgem mandatu v preteklosti. Potem se o tem ogromno govori in piše. Toda demokracija je že to, da se lahko govori in piše, in upam, da bo dejansko še naprej živele, čeprav so tu šele njeni začetki. Menim pa, da ni način, da udariš po nasprotniku, če ne uspeš.«

Ceprav je v skupščini Demos resnično vsaj v minimalni premoči, menim, da v zadnji fazi le vedno prevlada strokovnost.«

PREPIH: »Koliko po vaši oceni vi prispevate k parlamentu, kot je?«

JOŽE STUDENČNIK: »Največ lahko prispevam posredno prek odborov in komisij, v katerih sem. Tam se pojavljam kot posameznik, in menim, da ima to precej večjo težo, kot pa če v imenu komisije nekaj preneseš na skupščino. Prav prek komisij in odborov, menim, da se je že dalo marsikaj urediti tudi z mojim prispevkom. Ima pa tisto, kar je na skupščino preneseno v imenu komisije ali odbora, seveda večjo težo kot posameznikovo mnenje. Individualna mnenja niti v desetih odstotkih niso upoštevana.«

PREPIH: »Ali nastopate brez treme?«

JOŽE STUDENČNIK: »Pred vsakim javnim nastopom običajno pride do treme in ta te ovira, da stvari ne poudaš tako kvalitetno, kot bi jih drugače lahko. Ni pa trema zame taka ovira, da ne bi podal predloga, če ga imam.«

PREPIH: »Je kaj pomembnega, kar ste že pomagali izboriti za naš konec?«

JOŽE STUDENČNIK: »Večina tem, ki jih obravnavamo na skupščini, je vseslovenskega pomena in v njih ne

vidiš specifično regijo, vidiš jih le indirektno. Npr. pri proračunu: če je več variant, se pač odločiš za tisto, ki prinese največ koristi za Koroško. Si pa sam v precepu, ker si s področja gospodarstva, kajti vedeti moraš, da lahko večjo maso, ki jo potrebuješ (za nas ugodno varianto), dobiš le z večjimi prispevki. Tudi pri kriterijih za demografsko bolj ogrožena območja se je npr. dalo bolj forsirati tiste ugodne za naš konec, drugače pa zadev, ki bi 100-odstotno veljale samo za Koroško, ni. Koroška ima le štiri občine, smo majhna pokrajina, in to, da bi samo za nas nekaj reševali, ne gre. To je zame skoraj neumno vprašanje. Saj ni aktov posebej za regije.«

PREPIH: »Kateri dogodek vam je s skupščino do zdaj najbolj ostal v spominu?«

JOŽE STUDENČNIK: »Mislim, da je to slovesna razglasitev rezultatov plebiscita, ker je bila to odločitev, ki jasno določa, kaj Slovenija želi: samostojnost, svobodo, biti sam na svojem gospodarju.«

PREPIH: »Kdo je za vas najzanimivejša osebnost v parlamentu in zakaj?«

JOŽE STUDENČNIK: »To je g. Vitomir Gros, župan kranjske občine; ker idejo, ki jo prinese, trmoglavo zagovarja v nedogled. Je nekompromisarski, vem pa, da s svojim le redkokdaj uspe. Cenim ga torej predvsem zaradi pokončne drže.«

PREPIH: »Zdaj pa naj vas postavim v vrsto z drugimi koroškimi poslanci in vas vprašam: kako ocenjujete drugih sedem in kakšen občutek imate, kako da drugi slovenski poslanci ocenjujejo Korošce?«

JOŽE STUDENČNIK: »Na prvi del ne morem odgovoriti, ker smo razbiti na tri zборе. Za drugega pa bi rekli, da o regijski pripadnosti zelo malo govorimo. Delegati se med sabo ne ločimo po regijah, temveč – konkretno za naš zbor npr., vemo, za katero področje je kdo.«

PREPIH: »Kdo je vaša delegatska baza in kako z njo sodelujete? Jo tudi povratno obveščate?«

JOŽE STUDENČNIK: »Izvolili so me v industriji in rudarstvu, stranka pa je Demos. V začetku sem le s težavo navezoval stike, ker se je zelo gledalo, kaj je kdo. Na Koroškem so še vlade iz kumrovške šole in ne vem, ali so menili, da ne bo treba kontaktov. Zdaj pa moram reči, da se je ta odnos spremenil na bolje.«

Mogoče je k temu prispevala pobuda našega zbora združenega dela občinskih izvršnim svetom, naj nas bolj obveščajo. Zdaj res v glavnem dobivam vsa gradiva, imeli smo že sestanek v Slovenj Gradcu. Sestanki so seveda tudi priložnost za povratno obveščanje, za obiske skupščinskih sej pa žal nikoli nimam časa.«

PREPIH: »In dovolite še zadnje vprašanje: Vas utruja biti poslanec?«

JOŽE STUDENČNIK: »Ljudje si res ne predstavljajo, kako je biti poslanec, ko te pogoste in maratonske seje izmoggajo do konca, ob tem pa imaš še odgovorno delo v firmi. To res ni posrečena kombinacija in poslanci v parlamentu smo utrujeni.«

Helena Merkač

DOMAČIJSKO PABERKOVANJE

Marsikaj pozabljamo iz naše preteklosti, pa je škoda, sušimo si korenine. Saj je prav, da poganjamo veje v šir, v veter in vihar drznih misli. Ohraniti pa moramo korenine in globlje bodo, trdneje bomo stali, zdrava bo rast, lepša bo koršnja...

Nekaj domačijskega drobirja bomo izbezali iz naše zemlje – tudi v ta namen.

Prevalje in ime kraja

V prva stoletja po Kr. sega materialen »spomin«: v prostoru današnje papirnice pod »bárbarskim« hribom je stala ob rimski cesti večja vojaška postojanka, bil je centurio, bila je molilnica, skratka je moralo biti neko večje življenje tod. Brančurnik je postavil del sarkofaga kot klop h gostilni. To je »brančurnikova klop«. Večino drugih znamenitosti hranijo v celovškem muzeju. Tudi ravenski muzej hrani nekaj lepih reliefnih spomenikov, zlasti je mikavna Venera.

Žal postojanke niso izkopali, temveč je to opravljala kar Meža, ko so jo iz sredine kotanje porinili v časa železarstva. Prej je v rokavih »mezela« in je v svojem počasnem toku, predvsem pa čistem, ponujala rib, da je župnik imel celo ribiča. Imena tej postojanki, menjalnici konj, žal ne vemo. So, ki že tipljejo po imenu: **prae-valis Praevalis**, kraj, postojanka pred-dolino. Saj ni nemogoče. Pisnega pa vsaj za zdaj ni.

Ime pa uradno živi v katastru: **Kaisher v prevali, Gemeinde Praevali** in to je na Lešah, od cerkva proti dolini. Svet se **prevali** v dolino? Morda je to izvor sedanjemu imenu kraja.

Prvo uradno ime kraja, naselja, vasi pa je povezano s cerkvijo; cerkev je bila posvečena **Devici Mariji Vnebovzeti** in ko si je pridobila krstni kamen in pokopališče, je preprosto postala farna cerkev s stalnim plebanusom, duhovnikom, župnikom. In ko se je razrasel kraj, vas, se mu je kratko in malo reklo **Farna vas, uradno Pfarrrdorf**. To so stara imena. Ime se je držalo do industrializacije, ko so iskali bolj tržno ime.

Vrnimo se k staremu imenu cerkve, imenu fare: Devica Marija Vnebovzeta, **Devica Marija pri Guštanju**. V Sema-tizmu lavantinske škofije l. 1858 piše **Pfarre Maria am See ob Gutenstein**.

Prav gotovo je zelo staro ime za faro Devica Marija na Jezeru. Je živel kak pradedni spomin na jezero in na staro pripovedko o gradu pri Temeljnu, o treh grajskih hčerah, ki so utonile?

Morda je Meža s svojim širokim tokom in rokavi delovala kot jezero? Kaj pa, če gre zgodba v keltske čase in so že Rimljani povzeli, prevzeli od Keltoz svetišče, kjer so častili svoje božanstvo? O keltski prisotnosti so jasni sledovi: v poljanski cerkvi je nagrobni napis keltski družini, verjetno so bili kmetovalci. V Labotski dolini so odkrili svetišče keltskih Latobikov – ime pomeni ljudi, ki so živeli ob vodi, jezeru, močvirju. Ali so kake povezave? Voda, vodni izviri so bili svojčas povezani z zdravjem, zdravljenjem. Toliko za navdih in premišljevanje.

Danes geologi potrjujejo obstoj jezera, jezerske terase. Govorimo o treh jezercih: na Poljani, Prevalje – Ravne, Dobrije; pač taka kot Goseljno jezero južno od Dobrle vasi, še pred turističnimi posegi.

Dokončno so dali kraju novo ime Rosthorni, začetniki železarstva pri nas: **Právali (Prevalje)**.

Pomudimo se še pri prevaljskih področjih. Križ je, če se ubadajo s tem politiki, potem se to stalno spreminja. Doktor Sušnik pa je modro poimenoval soseske Prevalj, z njimi je označil lego (**Nicina, Osoje**), obudil že stara imena ali pa imena v spomin stare fužinarske slave (**Ugasle peči, Perzonali, Na Produ**). Reči je treba, da je spoštljivost zmagala in to prav pri krajevnih veljakih.

Če bo pamet veljala, bodo imena sosesek na Prevaljah obveljala in rodovi bodo vedeli, da so bile Prevalje znan železarniški kraj.

Tone Sušnik

SO VSI
ZAJETI?

PODATKI O ISKALCIH ZAPOSLOTITVE FEBRUAR 1991

Tabela, o kateri smo govorili že v eni prejšnjih številčk Prepiha, je zdaj le tudi natisnjena. Zgovorno priča o gibanju črte, po kateri pada zaposelnost v štirih koroških občinah, vseeno pa še ne kaže prave slike ponudbe delovne sile. Manjkajo namreč vsi, ki so že na čakalnju, zaenkrat na delo, vse več pa imajo možnosti, da se tudi uradno preimenujejo v iskalce zaposlitve.

Samo v ravenski občini je čakajočih na delo doma več kot 1300, v slovenjgraški nekaj več kot 440, v radeljski in dravograjski pa skupaj tudi toliko. Številke rastejo iz dneva v dan, v Prepihu pa vam na strani ponudbe delovnih mest komajda lahko pokažemo, da tudi ta obstoja.

VSE VEČ
ČAKAJOČIH
NA DELOPrepih
sodeluje

Veliko vprašanje je, kdaj bo bolje, vsekakor pa to ne bo kmalu. V uredništvu smo se zato odločili, da vam ponudimo res vsako delo, ki se bo količkaj kje pokazalo. Zato vabimo vse, ki potrebujete koga, da vam prelopata vrt, pripravi drva, pomaga pri zidavi hiše in pri podobnih opravilih, to pa ste pripravljene tudi plačati, da se oglasite na uredništvu Prepiha, ali pa nas pokličete po telefonu – 23999! Želimo pomagati!

KUPON št. 5

za zastoj mali oglas do dvajset besed v časopisu PREPIH
Velja do: 11. aprila 1991

Kupon in vsebino malega oglasa pošljite na naslov:
Uredništvo Prepiha, 62390 Ravne na Koroškem, Čečovje 5

OBCINA, REGIJA po vrsti iskalcev zaposlitve in spolu	SKUPAJ	Indeks II-91 I-91	ZAPOSLOTIVENA KATEGORIJA POKLICEV								b. pok.
			VII	VI	V	IV	III	II	I		
DRAVOGRAD VSI	196	102,1	5	5	53	59	6	7	40	21	
ženske	113	100,9	4	2	41	29	5	3	20	9	
Iskalci prve zap.	49	89,1	4	–	14	6	–	3	1	21	
ženske	28	87,5	4	–	11	2	–	2	–	9	
Iskalci ponovne zaposlitve	.147	107,3	1	5	39	53	6	4	39	–	
ženske	.85	106,3	–	2	30	27	5	1	20	–	
RADLJE OB DRAVI VSI	.584	103,7	8	16	103	137	24	18	230	48	
ženske	.348	100,6	5	12	74	80	18	6	115	38	
Iskalci prve zap.	.110	99,1	5	4	23	14	6	2	10	46	
ženske	.74	96,1	3	1	15	7	5	1	5	37	
Iskalci ponovne zaposlitve	.474	104,9	3	12	80	123	18	16	220	2	
ženske	.274	101,9	2	11	59	73	13	5	110	1	
RAVNE NA KOR. VSI	.630	100,5	11	15	137	142	31	25	175	94	
ženske	.402	99,3	6	13	112	85	20	12	102	52	
Iskalci prve zap.	.158	98,1	2	5	34	18	5	11	6	77	
ženske	.104	95,4	2	5	29	10	4	6	5	43	
Iskalci ponovne zaposlitve	.472	101,3	9	10	103	124	26	14	169	17	
ženske	.298	100,3	4	8	83	75	16	6	97	9	
SLOVENJ GRADEC VSI	.416	101,7	13	14	81	118	9	15	115	51	
ženske	.209	101,0	6	9	54	53	7	8	47	25	
Iskalci prve zap.	.97	106,6	6	5	14	11	2	7	3	49	
ženske	.49	108,9	2	4	9	3	1	4	1	25	
Iskalci ponovne zaposlitve	.319	100,3	–7	9	67	107	7	8	112	2	
ženske	.160	99,8	4	5	45	50	6	4	46	–	
KOROSKA REGIJA VSI	1.826	102,0	37	50	374	456	70	65	560	214	
ženske	1.072	100,1	21	36	281	247	50	29	284	124	
Iskalci prve zap.	.414	99,0	17	14	85	49	13	23	20	193	
ženske	.255	97,0	11	10	64	22	10	13	11	114	
Iskalci ponovne zaposlitve	1.412	102,8	20	36	289	407	57	42	540	21	
ženske	.817	101,1	10	26	217	225	40	16	273	10	

Vir podatkov: Podatke o iskalcih zaposlitve prejemamo od Republiškega zavoda za zaposlovanje, Enota Velenje.

koroška
razvojna
organizacija
p.o.

Ravne na Koroškem
Stara ulica 1
tel.: (0602) 21-661, 21-669

Dražje je življenje,
ceneje ga prodajamo

NIKO

PONUDBA – POSLOVNI PROSTORI

NAJEM

1. Prostorji Projektivnega biroja, Prežihova ul. 7. Ravne na Koroškem – skupna uporabna površina je 242 m²
– 6 prostorov s skupnimi sanitarijami in kuhinjo
– možna oddaja več interesentom.

2. Prostorji Samskega doma 1, Dobja vas
– velikost posameznega prostora je 20,80 m² (prostih še 18 prostorov)
– v vsakem nadstropju so skupni sanitariji.

PRODAJA

Poslovni prostor, Črna na Koroškem, Center 24 (pritličje)
– površina prostorov je 70 m² (2 prostora)
– možnost dozidave prostorov v velikosti do 10 m².

PONUDBA – DELOVNA SILA

Delo oz. zaposlitev išče

– električar – elektronik
– šofer – kategorija B, C, E.

Vse podrobnejše informacije dobite na RAZOR-ju,
Koroški razvojni organizaciji, Stara ulica 1, vsak dan
od 8. do 13. ure ali po tel. (0602) 21-661 ali 21-669.

prevent

62380 SLOVENJ GRADEC, KIDRIČEVA 6

TELEFON: 0602/41-421
TELEFAX: 0602/41-051
TELEX: 33246 YU PREVENT

- PROIZVODNI PROGRAM
 - zaščitna konfekcija
 - zaščitne rokavice
 - sedežne prevleke za prvo vgradnjo za avtomobile
 - sedežne prevleke za drugo vgradnjo za avtomobile, letala, ladje in ostala vozila
- Naši izdelki zadovoljujejo tudi kupce na zahodnoevropskem trgu, kjer predstavljajo pomemben tržni delež.
- Izdelki so zaščiteni z mednarodno registrirano blagovno znamko.
- Vse Preventove izdelke in še veliko več lahko dobite v **prodajalni JEŽEK** na Glavnem trgu v Slovenj Gradcu.

prevent

zagotovljeno zadovoljstvo

ZAGOTOVLJENO ZADOVOLJSTVO

gorenje

KOROŠKA

Koroško avtoprevozišтво in turizem Prevalje

vam nudi v svojih turističnih poslovalnicah na avtobusnih postajah na Ravnah (tel. 21-130) in v Slovenj Gradcu (tel. 41-247)

- prevoze z avtobusi visoke turistične kategorije (video, WC, klima kuhinja, hladilnik)
- organizacijo izletov po domovini in tujini
- letalske vozovnice po domovini in tujini
- letovanja, zimovanja
- prvomajske počitnice
- vstopnice za Opero in balet Ljubljana
- rezervacije spalnikov
- ribiške dovolilnice
- sprejem malih oglasov za »VEČER«

V svojih Delavnicah na Prevaljah vam nudi (tel. 31-191, 31-314)

- razne vrste popravil vseh vrst vozil
- pranje podvozja in zunanje pranje vozil

OGLASITE SE PRI NAS IN PREPRIČAJTE SE O NAŠIH STORITVAH!

*Gozdna gospodarstva
Slovenj Gradec*

KOPA

RAČUNALNIŠKI INŽENIRING-HIŠA BISTRUH REŠITEV

KAKO ŽIVETI

Medijska predstavitev Koroškega društva za cerebralno paralizo

Živimo v času, ki je poln najrazličnejših kriz. Ena najbolj nevarnih je kriza medsebojnih odnosov. Ljudje, naveličani pesimističnih poročil, draginje, brezperspektivnosti, zanemarjamo tudi prijateljske, tovariške ali vsaj strpne odnose med seboj. Zastrupljeni z lastnimi skrbmi vse manj opažamo probleme drugih, in v takem vzdušju je še posebej težko biti drugačen.

»Drugačni« pa so invalidi, med katere spadajo tudi otroci, prizadeti s cerebralno paralizo. Zelo malo ljudi pozna to vrsto invalidnosti, čeprav po stopnji prizadetosti sodi v sam vrh. Prav zato smo se v Koroškem društvu za cerebralno paralizo odločili za MEDIJSKO PREDSTAVITEV.

Celotno koroško javnost želimo seznaniti s problemi, ki spremljajo družino s tako prizadetim otrokom. Sem sodijo tisti prvi trenutki, ko se starši soočijo z resnico, da je njihov otrok drugačen, ko se jim podrejo vsi življenjski načrti; ko se borijo sami s sabo, s svojo vestjo in iščejo krivdo v sebi in okolju.

Tu je »borba« v zdravstvenih ustanovah za zgodnjo terapijo, ki je odločilnega pomena za nadaljnji otrokov razvoj; varstvo otroka, ki ga nihče noče, še posebej, če je težje ali težko prizadet; izobraževanje in usposabljanje v zavodih po Sloveniji... Ko pa se vrnejo v domače okolje, so otroci oziroma mladostniki nikogaršnji – njihovo nadaljnje življenje je odvisno le od staršev, ki so že popolnoma psihično in fizično izmučeni. Kaj bodo takšni otroci v življenju dosegli, je v veliki meri odvisno od okolja, v katerem živijo.

Na našo predstavitev smo povabili dr. Ivančico Planinc iz Zagreba. V slovenskem prostoru je znana le peščici ljudi, zato pa jo poznajo v svetu. Kljub cerebralni paralizi, slabovidnosti in naglušnosti se je šolala skupaj z zdravimi vrstniki: hodila je z njimi v vrtec, v osnovno in srednjo šolo, nato na fakulteto, kjer je študirala jugoslovanske jezike in književnosti ter angleški jezik.

Življenje ji ni dajalo velikih možnosti, toda tiste majhne je izkoristila v največji možni meri. S sedemindvajsetimi leti je magistrirala, z dvaintridesetimi pa doktorirala. Za njo je dobro desetletje znanstvenega dela, močne želje: pomagati handikapiranim. Da bi lažje pomagala cerebralno paraliziranim, se je povezala z Mednarodnim društvom za cerebralno paralizo. Od leta 1980 je njihov član.

Dr. Ivančica pravi: »Z vso močjo, ki mi jo dopušča bolezen, se bom borila za boljše in kvalitetnejše življenje invalidnih otrok in mladine. To je moje življenje...«

Zakaj se ne bi borili skupaj? Za reševanje problemov ali stisk družin ni dovolj le skupščinsko zasedanje, temveč medsebojni pogovor vseh nas, bolnih in zdravih, ki živimo v tej ožji, koroški skupnosti. Živeti skupaj v sožitju, drug z drugim, biti integriran, to so cilji, ki si jih postavljamo pri rehabilitaciji prizadetih. Prizadete je treba sprejemati, živeti z njimi v sožitju, ne pa jih odrivati na obrobje.

Če ste enakega mnenja, se nam pridružite v petek, 5. aprila 1991, ob 16. uri v Gasilskem domu v Dravogradu.

Marija Srdinšek

PREJELI SMO

Koroški zdravstveni dom
ODBORU ZA VARSTVO PRAVIC
RU za ZV Ravne na Koroškem
Ob Suhi 11/b

UGOVOR MNENJU ZDRAVNIŠKEGA KONZILIA O UPRAVIČENOSTI ZDRAVILIŠKEGA ZDRAVLJENJA

Prva jeza me je zgrabila, ko sem prebral mnenje v enem stavku s kraticami, ki meni kot povprečnemu državljanu in laiku v medicini ne pove nič (čeprav je bilo namenjeno meni), po posvetovanju z zdravnikom, ki ne pozna konkretnega primera, pa tudi ne.

Prvi protest je torej proti načinu takega »obveščanja«, drugi pa na posledice tega odgovora, na katere najbrž ne bom mogel vplivati, teži me pa.

Ostaja paradoks, da otrok s kroničnim bronhitisom (ali kakršnokoli drugo boleznijo) še ob dodatni bolezni (okužen je z salmonelo že eno leto) ne more na zdravljenje, drugi, ki ima samo eno, pa lahko. Kljub temu, da gre z njim mati in bi lahko ob vaši strokovni pomoči celotno oskrbo leto in pol starega otroka izvajala sama.

Bojazen o okužbi drugih s salmonelo ostaja (neglede na to, ali se bo otrok zdravil v vaši ali moji lastni režiji), izolirati od drugih ga ne morem in ga tudi ne nameravam.

To, da pa ni raziskano (ali objavljeno) na kak način je otrok (ni edini) dobil salmonelo, in da bi se to preprečilo, kar je v sferi ene od vaših služb, ki pa tega ni naredila (ali pa je zatajila piknik afero »PP«), pa tudi v jezi le omenjam.

S tem pismom vam in javnosti spet odpiram širšo problematiko razširjenosti kroničnih bolezni dihal v naši dolini (reportaža Lojzeta Kosa) in možnosti zdravljenja za vse obolele, posebno otroke.

Opravičujem se tistim, ki niso odgovorni za katerokoli mojo obtožbo, apeliram pa na njih, da najdejo odgovorne in zahtevam odgovor.

1 x naslovljencu
1 x javnim občilom

Priloga: Mnenje KZD, šte. 161/91

Razočarani oče
Dušan Petrovič

gorenje

IZ POSLANICE Hiroshi Nakajime, M.D., PH.D., glavnega direktorja Svetovne zdravstvene organizacije za Svetovni dan zdravja 1991:

V letošnjem letu proslavljamo trinštirideseto obletnico Svetovne zdravstvene organizacije. V zadnjih desetletjih smo doživeli velik napredek v zdravstvenem, socialnem in ekonomskem razvoju. Vendar pa je bil ta napredek znova in znova prekinjen in zaustavljen zaradi katastrof, ki jih je povzročil človek, ali zaradi naravnih nesreč. Ne moremo nadaljevati naših dolgoročnih prizadevanj za zdravje za vse, ne da bi posvetili pozornost temu svetovnemu problemu.

Svetovna zdravstvena organizacija je nesrečo opredelila takole: »Slehermi dogodek, ki povzroči škodo, gospodarski polom, izgubo človeškega življenja in poslabšanje zdravja in zdravstvene službe v taki meri, da upravičuje izjemno reakcijo izven prizadete skupnosti ali območja«. Glede na tako opredelitev se skoraj vsak dan nekje na svetu zgodi kaka nesreča. Prav glede na tako opredelitev je jasno, da mora reakcija na katastrofo zajeti vse vladne resorje in celotno skupnost.

Za zmanjšanje škodljivih učinkov katastrof sta nujna mednarodna solidarnost in sodelovanje. To je razlog, da so Združeni narodi proglasili 90-ta leta za Mednarodno desetletje Zmanjševanja naravnih nesreč. Zaradi tega je zlasti primerno, da letošnji Svetovni dan zdravja usmeri pozornost na zmanjševanje vpliva nesreč. Zato je naše geslo:

BODIMO VEDNO PRIPRAVLJENI NA MOREBITNE NARAVNE NESREČE!

BODIMO VEDNO
PRIPRAVLJENI
NA MOREBITNE
NARAVNE NESREČE!

SVETOVNI DAN ZDRAVJA, 7. APRIL 1991

PRODAJA

-ODMEV- MLEKA

V članku Prodaja mleka, objavljenem v Prepihu št. 6, str. 21, je mag. Nada Kumprej, potem ko je podrobno opisala postopek za pridobitev dovoljenja za prodajo mleka in mlečnih izdelkov mimo mlekarn, ošvrknila kupce, ki kupujejo mleko od prodajalcev »na črno«, češ da s tem ogrožajo svoje zdravje in podpirajo neloyalno konkurenco.

Zaradi te trditve in zaradi namena, s katerim je bil članek napisan (razložen je ob koncu sestavka), menim, da je treba dodati nekaj pojasnil.

Ne vem, kako je s prodajo mleka v drugih krajih, za Ravne pa mi je problematika znana. Pred desetletji je imel kraj mlekarno, kmetje so v njej oddajali mleko, ljudje so ga kupovali in – vse je bilo dobro. V času velike indus-

trializacije so mleko iz Koroške začeli odvažati drugam, v Celje in Maribor. Meščani so se ga navadili kupovati v trgovinah in – bili so zadovoljni.

Potem je postajalo mleko vse slabše, govorilo se je o »sivem« in »plavem« mleku, proizvajalci so vpili, kakšna sramota je, da morajo ljudje kupovati mleko tako slabe kakovosti za drag denar, medtem ko njim zadruga plačujejo za polnovredno blago tako nizko ceno, ki jo je visoka inflacija še razvrednotila. Tudi porabniki so bili nezadovoljni.

Marsikje so začeli razmišljati, kako bi se rešili industrijsko oropane mleka. V Slovenj Gradcu so zgradili hladilnico in uvedli prodajo polnovrednega mleka na tržnici, v ravenski občini pa ni bilo nikogar, ki bi imel interes ali

denar za kaj takega. Zadruga se v neposredno prodajo ni podala – več kot porabniki ji je pomenil zamčen odkup celotne količine mleka.

Posamezniki so že vsa leta hodili po mleko h kmetom. In še hodijo. Le nekaterim zdaj ni več treba, ker sta se dva kmeta iz ravenske okolice odločila, da jim ga vozita v mesto. Več mesecev že traja »črna prodaja«, pa še ni bilo slišati, da bi kdo od tega mleka zbolel ali imel kakršnekoli zdravstvene težave. Ko bi jih, bi se bilo to izvedelo kakor kuga med ljudmi. Dovolj je privoščljivcev, ki bi poskrbeli za to.

Torej lahko sklepamo, da članek veterinarske inšpektorice ni bil objavljen zaradi posledic neposredne prodaje mleka, ampak zaradi gole zavisti: tistih, ki dobrega domačega mleka ne kupujejo, in onih, ki ga ne prodajajo – zakaj, vedo sami.

Seveda pa je prodajo mleka treba legalizirati, celo nujno je, kajti

mleko brez dragih preiskav, kakršnega prodajajo »prodajalci na črno« sploh »ni živilo« (!).

Da se razumemo: Nič nimam proti temu, da se prodaja domačega mleka na Ravnah (in drugod?) uredi. Taka, kakršna je zdaj, ni v čast niti plemenitemu pridelku niti mestu. Toda bojim se, da je članek Nade Kumprej sicer na široko zastavljen, vendar na ozko usmerjen. Da veterinarska inšpekcija pomanjkljivosti ne bo uredila, ampak jih bo prepovedala. Ker pa na Ravnah ni nikogar, ki bi poskrbel za ustrezne prodajne razmere za odprto mleko, moremo pričakovati le to, da do brega in cenejšega domačega mleka na Ravnah v kratkem ne bomo mogli več kupovati. Ali pa so mogoče nameni dravogradske inšpekcije blažji – morda želijo ob vse večji brezposelnosti zaposliti ljudi z množičnim kmečkim turizmom?!

Mojca Potočnik

KAJ PA TEHNIŠKA KULTURA?

Vsakdanje novice vnašajo nemir med Korošce: ko da bi na novo začeli živeti, se na novo boriti za nekatere stvari, ki smo jih že dolgo imeli, znali uživati in z njihovo pomočjo graditi svoj vsakdanjik... in prihodnost.

Prišli so novi časi, nove oblasti. Učijo nas z vseh vetrov, kako naj delamo, dihamo, pišemo, uživamo kulturo...

In o eni izmed vrst kulture bi rad spregovoril: o **tehniški kulturi**, ki nikakor ne najde prave poti do nas. Pa vendar, vsak dan jo potrebujemo – vse bolj in vse več.

Ne dolgo tega smo si Korošci peli: »Od Pece do Pohorja ponosni knapi, kovači, holcarji...« Ne dolgo tega smo Korošci začeli tarnati: »Ali bomo vekomaj ostali le knapi, kovači in holcarji?« Ne dolgo tega smo na prste rok preštevali visokošolane kadre v tovarnah. Pa smo začeli: amaterske dejavnosti, klubi, krožki na šolah, pa ZOTK, DIT, DIATI...

Vsi poskusi, da bi tudi ta kultura stala enakovredno ob drugih, niso prinesli sadov. Republika Slovenija nima urejenega financiranja tehniške kulture – izjema je morda občina Nova Gorica. Doslje smo pač imeli »svobodno menjava«, »fehtanja«, nekaj skozi programe raziskovalnih skupnosti, nekaj malega pri oddelkih za SLO. Danes nimamo več kje prosjačiti! Ukinjene so SIS, ves denar pobere Ljubljana.

Omogočimo otrokom, da se naučijo programirati, sestavljati elektronske igrače, izdelovati radijsko vodena letala, snemati filme, narediti radijske sprejemnike... Ali smo pripravljeni zago-

toviti mentorstvo naših strokovnjakov v klubih mladih tehnikov, pomagati pri izvajanju raziskovalnih taborov, v akcijah »gibanje – znanost – mladina«?

Ali je naša družba pripravljena priznati davčne olajšave staršem, ki investirajo v drago opremo za tehniško kulturo, za izobraževanje svojega otroka? Zakaj je v našem življenju vedno manj prisotna strokovnost?

Hočemo v Evropo? Ta ima svoje standarde in normative.

Kličem – vabim vso tehniško inteligenco, naj najde načine, da premaga monopole in ovire in da svoj prispevek k razvoju kraja in širše! Predvsem omogočimo mladim, da spoznajo vse možnosti za ustvarjalnost. Omogočimo jim, da ob žogobrcu, košarki... spoznajo še svoje druge ustvarjalne sposobnosti!

Kako bodo živeli foto, kino in radio klubi ter društva? Verjetno nam časi, ki prihajajo, ne bodo omogočili bogatega življenja. Zato danes pravično premislimo o tem.

Letošnje srečanje mladih tehnikov Slovenije je potekalo v Novem mestu pod geslom: »Raziskujmo, ustvarjajmo in tekmuймо!« To predstavlja raziskovalno, tehnično-konstruktivno in tehniško-sportno aktivnost mladih. Taka srečanja so tudi priložnost za ugotavljanje, koliko so prikrajšani naši otroci, ker živijo na Koroškem. Ali je to res?

Pozivam vse dejavnike v koroških občinah, da prispevajo svoj delež k dvigu in uveljavitvi tehniške kulture tudi pri nas!

(Pamir)

STTC

SKLADIŠČNO TRANSPORTNI IN TRGOVINSKI CENTER MARIBOR

Javna skladišča – Maribor
Carinska skladišča – Maribor
Carinska cona – Maribor
Tržaška c. 53 – telex: 33291 STTCMB YU
– fax: 36-394

PE Dravograd – Dravograd
Carinska cona izpostava – Dravograd,
Otiški vrh 25a; Tel.: 0602 82 590
– telex: 33307 STTC DVG YU – fax: 82387

DEJAVNOST:

- Organizacija pretoka blaga:
- zbir blaga
- manipulacije z blagom in opravljanje skladiščnih poslov
- skladiščenje in obdelava blaga
- javno carinsko skladiščenje
- javno parkiranje cestnih vozil
- carinska in prostocarinska cona
- špedicija

ČETRTEK, 4.4.: 11.00 Pozdrav. 11.15 Horoskop 11.30 Kupujte z nami. 12.00 Listamo po časopisih. 12.30 Danes na Koroškem. 12.45 Kultura vabi. 13.00 Glasbeni magazin. 33 obratov. 13.30 Obvestila I. 14.30 Koroški razgledi. 15.00 Popoldne na Koroškem radiu. 15.30 Dogodki in odmevi. 18.00 Oddaja za mlade. Yu rock vibrator itd. 19.00 Obvestila II. 20.00 Povedano po nemško. 20.15 Nasvidenje in Sky Radio.

PETEK, 5.4.: 11.00 Pozdrav. 11.15 Horoskop. 11.30 Kupujte z nami. 12.00 Listamo po časopisih. 12.30 Danes na Koroškem. 12.45 Kultura vabi. 13.00 Glasbeni magazin: Novosti iz diskoteke Jolly. 13.30 Obvestila. 14.30 Koroški razgledi. 15.00 Nasvidenje.

SOBOTA, 6.4.: 9.00 Pozdrav. 9.15 Horoskop. 9.30 Obvestila I. 10.00 Kupujte z nami. 10.15 Sportni kažipot. 10.30 Koroški razgledi. 10.45 Kultura vabi. 11.00 Marjanca. 12.30 Čestitke in pozdravi. 13.30 Obvestila II. 15.00 Popoldne na Koroškem radiu. 15.30 Dogodki in odmevi. 16.00 STAVIM DA. 18.00 Lojtrca 7 naj, naj. 19.00 Obvestila III. 20.00 do 24.00 Nočni klub Koroškega radia. Lojtrca 3x3... 00.00 Nasvidenje in Sky Radio.

NEDELJA, 7.4.: 9.00 Pozdrav. 9.15 Horoskop. 9.30 Obvestila I. 9.45 Rezervirano za kmetijstvo. 10.00 Koroška kronika. 10.15 Pismo iz zamejstva. 10.30 Vesti. 10.45 Kultura vabi. 11.00 Nasvidenje. 12.30 Čestitke in pozdravi. 13.30 Obvestila II. 15.00 Nasvidenje.

PONEDELJEK, 8.4.: 11.00 Pozdrav. 11.15 Horoskop. 11.30 Kupujte z nami. 12.00 Listamo po časopisih. 12.30 Danes na Koroškem. 12.45 Kultura vabi. 13.00 Glasbeni magazin: Vi izbirate. 13.30 Obvestila. 13.40 Hit tedna. 14.30 Koroški razgledi. 14.40 Sportni pregled. 15.00 Nasvidenje.

TOREK, 9.4.: 11.00 Pozdrav. 11.15 Horoskop. 11.30 Kupujte z nami. 12.00 Listamo po časopisih. 12.30 Danes na Koroškem. 12.45 Kultura vabi. 13.00 Glasbeni magazin. Zaplešite z nami. 13.30 Obvestila I. 14.30 Koroški razgledi. 15.00 Popoldne na Koroškem radiu. 15.30 Dogodki in odmevi. 17.00 Potopiš dobiš. 18.00 Lojtrca 7 naj, naj. 19.00 Obvestila II. 20.00 Povedano po nemško. 20.15 Nasvidenje in Sky Radio.

SREDA, 10.4.: 11.00 Pozdrav. 11.15 Horoskop. 11.30 Kupujte z nami. 12.00 Listamo po časopisih. 12.30 Danes na Koroškem. 12.45 Kultura vabi. 13.00 Glasbeni magazin. Gost. 13.30 Obvestila. 13.45 Minute za Večer. 14.30 Koroški razgledi. 15.00 Nasvidenje.

dežurstva

DEŽURNI ZDRAVNIKI

Ravne na Koroškem (tel. 21-211): za oba dežurnga okoliša (Ravne – Prevalje in Mežica – Crna) je dežurstvo urejeno ponoči, ob koncu tedna pa od sobote, od 13. ure, do ponedeljka, do 6. ure.

Slovenj Gradec (tel. 41-031, int. 417): dežurstvo je urejeno vsak dan ponoči, ob koncu tedna pa od sobote, od 14.30, do ponedeljka, do 7. ure.

Dravograd (tel.: 83-351): ves teden je dežuren dr. Jože Lebič.

Radlje ob Dravi (tel.: 71-121): od sobote od 14. ure do nedelje do 7. ure je dežuren dr. Franc Kenk, od nedelje od 7. ure do ponedeljka do 7. ure pa dr. Andrija Halužan.

ZOBOZDRAVSTVENA ORDINACIJA

Za Ravne na Koroškem, Dravograd in Radlje ob Dravi je organizirano zobozdravstveno dežurstvo ob nedeljah in praznikih v Zdravstvenem domu Dravograd.

V nedeljo je od 7. do 12. ure dežurna v.d. Ljudmila Kotnik. Tel. 83-351.

V Slovenj Gradcu je dežurstvo urejeno ob nedeljah in praznikih od 8. do 10. ure. Tel. 41-031.

VETERINARSKÉ POSTAJE

Telefonske številke veterinarskih postaj (informacije o dežurnih veterinarjih so stalne):
Dravograd: 85-079, Radlje ob Dravi: 71-167, Slovenj Gradec: 41-187, Prevalje: 31-340.

LEKARNE

Ravne na Koroškem (tel. 22-292): ob delavnikih je lekarna dežurna od 20. do 22. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. in od 18. do 20. ure.

Slovenj Gradec (tel. 41-112): ob delavnikih je lekarna dežurna od 19.30 do 21.30, ob nedeljah in praznikih pa od 8.30 do 11. in od 16. ure do 21.30.

Radlje ob Dravi (tel. 71-115): ob delavnikih je lekarna dežurna od 20. do 22. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. in od 18. do 22. ure.

BENCINSKE ČRPALKE

To nedeljo delajo bencinske črpalke Petrola na **Prevaljah, Slovenj Gradcu – Francetova ul.** in na **Muti** od 7. do 19. ure, v **Dravogradu** pa od 7. do 20. ure. Črpalke v Radljah ob Dravi je zaprta.

prireditve

četrtek, 4/4-1991, ob 12. uri

Območno srečanje otroških gledaliških skupin v Sladkem vrhu pri Pesnici – Udeležila se ga bo Otroška gledališka skupina Osnovne šole Franca Pasterka–Lernarta Mežica v sodelovanju s Plesno skupino STEP Osnovne šole Koroški jeklarji, s predstavo Aleksandre Schuller: Moj prijatelj Muri.

Področno srečanje mladinskih in odraslih gledaliških skupin SV Slovenije na Ravnah:

sreda, 10/4-1991, ob 19. uri v Titovem domu na Ravnah

Otvoritvena predstava področnega srečanja mladinskih in odraslih gledaliških skupin SV Slovenije. Gledališka skupina MKUD SS TNPJ Ravne Tankred Dorst: EVGEN

četrtek, 11/4-1991

Ob 12. uri v Titovem domu na Ravnah: Mladinska gledališka skupina DPD Svoboda Ptuj D. Laing: A me ljubiš

Ob 19. uri v Titovem domu na Ravnah

Oder »Pedagoške fakultete« Maribor s komorno glasbo Arturja Kopita.

petek, 12/4-1991

Ob 11. uri v Titovem domu na Ravnah: Gledališka skupina »EKT« 4.b SC Edvarda Kardelja Slovenj Gradec
Otroci so najboljšje igrače, v priredbi Karle Zajc–Bezelak

Ob 19. uri v Titovem domu na Ravnah:

Gledališka skupina KUD Splošne bolnišnice Slovenj Gradec s predstavo Noela Cowarda: Komedija ljubezni.

Prispевki, objave in oglasi, ki jih bo uredništvo prejelo do petka, bodo objavljeni v naslednji številki.

Naročilnica

Do preklica naročam tednik PREPIH

Ime in priimek _____

Kraj in poštna št. _____

Naslov _____

Podpis _____

Naročilnico pošljite na naslov: Uredništvo Prepiha, 62390 Ravne na Koroškem, Čečovje 5. Naročnino bomo obračunavali dvomesečno vnaprej.

mali oglasi

PRODAM videorekorder Panasonic NV-J35. Tel.: 35-464.

PRODAM sedežno garnituro (trosed, dva fotelja, tabure) po ugodni ceni. Prodaj tudi levi žaromet za R18 (novi). Tel.: 22-115.

V MEŽICI prodam montažno hišo v III. fazi gradnje. Telefon: 0602 38-528, po 18. uri.

HOROSKOPE izdelamo hitro in poceni, lahko tudi bioritem; potrebujemo datum, čas in kraj rojstva. Tel.: 0602 83-479.

PRODAM avto Samaro, staro 4 leta, rdeče barve. Ostalo po telefonu 0602-22-336.

SE boste poročili? V hotelu Rimski Vrelec vam po ugodnih cenah pripravimo pojedino. Informacije: Hotel Rimski Vrelec, tel. 0602-21-000 ali 21-011.

GOSPODINJE-VRTIČKARJI! Prodajamo pasti za voluharje. Samo 39,00 din + poština.P.P. 99 62380 Slovenj Gradec.

Male oglase sprejemamo na sedežu uredništva Ravne na Koroškem, Čečovje 5, v Koroški tiskarni v Slovenj Gradcu, Glavni trg 12 in v Grafiki Prevalje.

ODPRTI
TELEFON
ZA OTROKE
IN ODRASLE V
STISKI

(0602) 23-399, 23-004

SREDA: 17.-19
PON.-PETEK: 12.-13.
POD ŠIFRO »PRIJATELJ«

Iščemo
sodelavce
za prodajo

časopisa
PREPIH.
Tel.: 22-999
ali 23-094

KOROŠKI ŠPORT

ODBOJKA

Zmaga Fužinarja v Sarajevu

Kar na petih tekmah v gosteh v spomladanskem delu prvenstva II. zvezne lige so odbojkarji ravnanskega Fužinarja ostali praznih rok. Šele šesto letošnje gostovanje, v Sarajevu proti Famosu, je bilo za našo ekipo uspešno, saj so zmagali s 3:2. Domači odbojkarji so sicer že vodili z 2:0 v nizih, vendar so kasneje popustili in Ravenčanom je uspel preobrat v igri. Z mirno, zbrano igro, so v petem, odločilnem nizu, povedli s 14:8, visoka prednost pa je odbojkarjem Fužinarja zadostovala za končno zmago. Z osvojitvijo novih dveh točk imajo varovanci trenerja Ježa realne izgleda, **da osvojijo tretje mesto v ligi**. Prvo mesto bodo zanesljivo osvojili igralci Tovila Olimpije iz Ljubljane, ki so v tem 19. kolu v gosteh premagali ekipo Modriče Optime, druge na lestvici. V naslednjem kolu bo Fužinar igral na Ravnah proti Jedinstvu iz Stare Pazove.

V republiških ligah naše ekipe niso bile uspešne, le **Misljinčanke** so doma premagale Partizana Kamnico.

REZULTATI – **Moški**: Mislinja – Bled 1:3 in Granit – Mežica 3:0. **Zenske**: Mislinja – P. Kamnica 3:0, Ljubna – Fužinar 3:0 in Partizan Tabor II. – Mežica 3:1. V okviru druge rep. lige so igralke Partizana v Črni premagale Palomo Branik III. s 3:0, Prevaljčanke so bile v tem kolu proste.

NOGOMET

Start v mariborski podzvezi

V območni slovenski ligi so minulo nedeljo odigrali tretje spomladansko kolo. Naši dve moštvi **Ojstrica** in **Partizan** sta se z gostova-

nja vrnila poraženi. Dravogradčani so tesno, z 1:0, izgubili proti Impolu v Slovenski Bistrici, Slovenjgradčane pa je premagal Železničar v Mariboru z 2:0. Oboji so se nasprotnikoma močno upirali in bili gostiteljem enakovreden tekme. Nogometaši Partizana so oba zadetka prejeli celo v zadnjih osmih minutah igre.

Spomladanski del prvenstva se je pričel tudi v kvalitetni skupini mariborske podzveze, kjer smo Korošci zastopani kar s petimi ekipami.

REZULTATI 12. kola: Rošnja Loka – Fužinar 1:0, Part. Radlje – Pobrežje 1:0, Starše – Miklavž 2:0, Korotan – Akumulator 0:1, Peca – Fram 4:1, Pesnica – Paloma Sever neodigrano. V vodstvu so kljub porazu nogometaši Korotana s Prevalj s 17. točkami pred Peco in Framom, ki jih imata po 15, itd.

PLAVANJE

Čepelniku sedem zlatih odličij

Na republiškem prvenstvu za mlajše pionirje in pionirke v Mariboru se je izkazal RAVENČAN **Matjaž Čepelnik**, ki je bil poleg Mariborčanke Dobajeve najboljši plavalec letošnjega prvenstva. Čepelnik si je priplaval kar 7 zlatih in 2 srebrni medalji. Šest prvih mest je osvojil v posamičnih nastopih, enkrat pa je pripomogel štafeti Fužinarja 4x50 m mešano k osvojitvi naslova klubskega prvaka Slovenije. Štafeta Fužinarja je plavala v postavi: **Miha Erjavec, Matjaž Čepelnik, Goran Brvar in Iztok Jevšnikar**. V ekipnem seštevku osvojenih točk je maloštevilna ravnanska ekipa osvojila 6. mesto, kar je lep uspeh varovancev **trenerke Marinke Dretnik**. Naslov ekipnega prvaka Slovenije so osvojili plavalci Triglava Kranj.

DRUGE VESTI

– **Nada Črnič**, kegljarka Slovenj Gradca je uvrščena na odlično 11. mesto po prvem kolu prvenstva Slovenije za člane in članice. V dveh nastopih na kegljišču v Postojni je podrla 852

kegljev in se tako uvrstila v finale republiškega prvenstva, ki bo v Ljubljani. Uspešen je bil tudi nastop **kegljačev Fužinarja v Medvodah in v Litiji, Kar trije – Ivo Mlakar, Rajko Podojsteršek in Jože Lasnik** so se uspeli uvrstiti na finalni nastop, med 24 najboljših v Sloveniji. Finale moških posamezno bo v Ajdovščini in Novi Gorici.

– Ob zaključku tekmovalne sezone je bila tekma **smučarjev tekačev na Pokljuki**, tekači črnjanskega kluba so se v kategoriji mlajših mladincev in mladink uvrstili: na 3. mesto **Miha Mrdavšič** in **Anita Mežnar** ter na 7. mesto **Grega Lačen**. V zadnji tekmi Žito pokala na Pokljuki je bil **Aleš Grosar** iz Črne med mlajšimi pionirji 6. Znana je tudi končna uvrstitev tekačev iz Črne za pokal Emone za mladinske kategorije: 4. Mežnar, 6. Mrgavšič, 15. Lačen. Ekipa mlajših mladincev iz Črne je osvojila 4. mesto.

KAM OB KONCU TEDNA

ODBOJKA: V soboto, 6. aprila, bosta na Ravnah dve tekmi. Prva ob 16. uri med igralkami Fužinarja in Topolšice Kajuha, druga ob 18. uri med odbojkarji Fužinarja in Jedinstva iz Stare Pazove. Tudi v Mežici bosta v soboto dve tekmi ob 16. in 18. uri – ženske: Mežica – Rogoza in moški: Mežica – Izola. Na Prevaljah bo v soboto ob 17. uri koroški derbi ženskih ekip Partizana Prevalje in Partizana Črne v okviru II. rep. lige.

NOGOMET: V soboto, 6. aprila, bosta ob 16. uri dve tekmi 13. kola mariborske podzveze – v Črni: Peca – Rošnja Loka in v Mežici: Akumulator – Starše. V nedeljo, 7. aprila, bosta ob 15.30 uri dve tekmi območne slovenske lige – na Prevaljah: Partizan SG – Dravinja in v Dravogradu: Ojstrica – Pohorje Ruše.

Ivo Mlakar

Prodor MITJE KUNCA med najboljše veleslalomiste sveta

V prihodnji sezoni bo **Mitja Kunc**, naš nadarjeni smučar iz Črne, verjetno že startal v svetovnem pokalu med najboljšimi veleslalomisti na svetu. Po sedaj osvojenih FIS točkah je Kunc uvrščen nekje pri repu petnajsterice, toda njegov bodoči nastop v prvi jakostni skupini je odvisen še od nastopa treh njegovih tekmecev na zadnji tekmi svetovnega pokala, ki se je Mitja ni udeležil. Težko pa je verjeti, da so ga po točkah prehiteli Pieren (Švica), Piccard (Francija) in Bittner (Nemčija), ki so mu bili takoj za petami.

Pred dnevi se je Mitja Kunc vrnil z dolge, skoraj enomesecne turneje po Norveški in ZDA. Njegove uvrstitve, zlasti na ameriških smučiščih, so zares zavidanja vredne; 5. mesto v Waterville Valleyu in 7. mesto v Aspnu, seveda v veleslalomu, sta potrditvi njegove odlične forme in talenta. Tako je naš mladi smučar ponovno zablestel med svetovno elito in dokazal, da 6. mesto na svetovnem prvenstvu v Salbachu ni bilo zgolj

naključje. Še pred letom dni si Mitja takšnega naglega vzpona v svoji karieri gotovo ni zamišljal, ali pa?

»Res sem izjemno zadovoljen s svojimi nastopi v letošnji sezoni, posebno z ameriško turnejo. Dosegel sem več, kot sem sam pričakoval, pa tudi smučarski strokovnjaki si niso upali napovedati takšnega vzpona,« nam je po povratku iz ZDA povedal Mitja Kunc in nadaljeval. »Po tistem sem sicer upal, da mi bo uspelo v veleslalomu priti med najboljše, toda v začetku sezone so bili moji rezultati slabši od pričakovanj. Forma je bila slaba, kljub prizadnemu treniranju. No, kasneje se mi je odprlo.«

Prihodnja sezona bo za našega smučarskega upa iz Črne še kako pomembna, saj ga poleg tekem svetovnega pokala čaka še nastop na Olimpiadi v francoskem Albertvillu. Sam pravi, da so v naši reprezentanci v preteklih obdobjih malce zanemarili trening slaloma pri mlajših tekmovalcih. Zato

Odbojkarji Fužinarja: Tretje mesto v ligi je dosegljivo

se bo v prihodnje bolj posvetil tudi slalomu, toda slejkoprej ostaja njegova paradna disciplina predvsem veleslalom in tudi super G. Za olimpijske igre se želi čim bolj pripraviti, dosedani njegovi dosežki pa so zagotovo lepo izhodišče za to enkratno vrhunsko prireditve.

»Sedaj, ko sem doma, smučanja sicer ne bom v celoti zanemaril, toda bolj se bom posvetil šoli. Želim končati 4. letnik metalurške tehniške šole na Ravnah. Ob

tem bi se rad zahvalil vsem predavateljem na šoli, ki mi gredo izredno na roko in mi omogočajo moje športno udejstvovanje,« je sklenil najin kratek pogovor 19-letni Mitja Kunc, tačas naš najboljši smučar. Kljub odličnim dosežkom v letošnji, pravkar končani sezoni, je Mitja ostal skromen fant, vedno pripravljen na pogovore z nadležnimi novinarji. Tudi to je odlika vrhunškega športnika, mar ne?

Ivo Mlakar

iz 300 narodnih

Zelo zanesljivo smo izvedeli, da si je g. Puharjeva, slovenska ministrica za delo, po napornem dnevu oz. ob pogovoru z direktorjem Železarnice v Sentanelu zažele slišati pravo koroško pesem. MPZ Vres je v rekordnem času zbral svoje pevce in pri Plodru ustvaril domače kmečko vzdušje.

Katere pesmi so prepevali, ni smo izvedeli, ugibamo pa tako: »Da bi bila lepa ura«, »Dekle, povej, povej«, »Ko bi jaz vedela«, »Nekdaj v starih časih je prav lušno b'lo«, »Se kiki'co prodala bom«, »Ti si ur'ce zamudila... Oj, zdaj gremo, oj, zdaj gremo - a kam?»

specialist za zahod

Igor Peruš, velik ekspert za zahodno ekonomijo, sicer pa član srednjeevropske radeljske občinske vlade, svoje razprave običajno začneja z: »V Avstriji pa to urejajo takole,«... »V Nemčiji sem videl, da...« Peruševa zahodna usmerjenost in dejstvo, da je vse domače zanič, nas niti ne moti, bolj pa nas teži, da so seje občinske vlade zaradi njegovega modrovanja neprimerno daljše.

poziv
Vse štiri koroške davkarce pozivamo, da si pri letni »fair play« zdeli po 60 usišč. Blažajne so da takoj priložijo dobrike in plačajo ustrezne, na sledi pa je tudi namreč priznanje, finančna policija.

donosno zobovje

Ponavadi je takole: novinarjev se izogibajo zelo slabe firme in zelo dobre. Slednje zato, da ne bi ljudje zvedeli, da jim gre drobro, kajti nato se takoj pojavijo razna društva, ki »fehrtarijo«. In v takšni tišini živi tudi prevajalski Lek, ki mu umetno zobovje nosi lepe dinarje, direktor pa je med najbolje plačani šefi na Koroškem.

gotovo je gotovo

Izrekamo iskreno sožalje našim občanom, ki so bili v letu markovičevega konvertibilnega dinarja lepo nasankani in so se zavarovali pri dunajski zavarovalnici. Po skorajšnji devaluaciji in uvedbi nove slovenske valute plača nikakor ne bo več zadostila za vse obroke. Mimogrede: kaj nam bo življenjsko zavarovanje, ko še za kruh ne bomo imeli in ta premij. Ali pač - v sanjah...

salama

Znana firma »Mesnina« Dravograd ni prišla na trg z novim izdelkom, ampak z novo ceno. En kilogram stane 35,00 din. En kilogram namreč stane 35,00 din. Seveda ni možno ugotoviti, iz kakšnih substanc je omenjena stvar izdelana, saj ima kilogram najcenejšega mesa višjo ceno?! Slovitni trgovec Adi, steklar, šofer C-kategorije in bivši šef prodaje nam je zagotovil, da tudi s pomočjo ogromnega znanja, ki sta ga s tov. direktorjem pridobila v večerni komercialni šoli, te cene ne zna pojasniti. Mogoče pozna skrivnost bivši direktor »Mesnine«, Friderik Grabner-Fridl?

slike jočejo

Legenda koroškega ljubiteljskega slikarstva Alojz Cebulj - Luigi že dolgo čaka na stanovanje. Socialno skrbstvo mu ga zvesto obljublja že 11 let.

Znani Luigi je že pred šestimi leti vsekakor neupravičeno obupal. Resno je namreč razmišljal o gladovni stavki (kot g. Živadinov v Ljubljani), nazadnje pa je sklenil, da barve poje (nekatero so strupene). Dobri prijatelji pa so ga le prepričali, da naj barvice rajši prodaja. Humanitarno socialno skrbstvo upa, da bo Luigi ostal pri drugem sklepu, saj bodo s tem uspešno rešili še en stanovanjski problem.

pozabljeni slavc

Slavko Bobovnik, veliko ime slovenske televizije, je nedavno pisal dnevnik za ugledno Večernigo zelo dobro prilogo. Slavc je naložilo zelo dobro opravil, vendar je v svojem tedenskem pregledu ponovno avtomobil dogodek - kolega Lojzeta Kosa. Pozabljenost je še toliko večja, saj smo tudi že lastnoročno preizkusili. Menda sedaj Slavc resno razmišlja, kako postati devizni novinar.

poslovljni

Prvi pravi gorzdar na Koroškem, bivši direktor TOK-a, graditelj najlpše bajte na Prevaljah... Jože Logar-Pep, je imel prejšnji teden že sedemindeseti poslovljni večer ob odhodu v pokoj. Dogodek se je zgodil pri Marinu oz. Logarjevi gostilni v Sentanelu. Po poslovljni od sindikata, AEF, Hotuljcevi, Zadruga... je tokrat, kot se spodobi, zbral elito direktorjev in pomembnežev iz Mežiške doline. Po naših podatkih so bili med drugimi prisotni: Pačnik (slovesni govor), Tevž, Jukič, Rajzer, Pratnekar, Mikeln, Blatnik, Gorešek. Izvedeli smo, da so tokrat servisi ostali celi. Ko bo Logar stotič organiziral poslovljnega, bomo dogodek ovekovečili na srednjih straneh našega časopisa.

podržavljenje

Klic v sili: Vesoljni javnosti sporočam, da sem se zaradi težav v družinskem proračunu sklenil podržaviti. Elektropodjetje, PTT, komunala in drugi naj mi ne pošiljajo več računov, temveč jih naj naslovijo kar na državo. Za nastalo s(r)tanje sam ne čutim nobene odgovornosti! Vsaka podobnost z nekim velikim ravenskim podjetjem je zgolj slučajna in je golo natočevanje.

FOTO BODICA SPOMLADI VSE CVETI

Radlje so najmlajše koroško mesto. Če samo potujete skozenj, boste nemara dobili celo vtis, da je stisnjeno ob cestro - malodane neprijazno mesto. Ampak ta občutek vara. Takšno je le ob cesti, ob tem hrumečem prometu. V nekoliko bolj odmaknjenih predelih je to izjemno lep kraj, velika večina

na ljudi skrbi za svoje okolje. So pa, podobno kot v skoraj slehernem koroškem kraju, tudi takšne cvetke, kot je tale na sliki v skoraj samem centru Radelj. Bo morda pomladansko čiščenje kaj premaknilo na boljše; pa ne samo v Radljah, tudi kjerkoli drugje?

prepihane koroške čveke